

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**
Štukljeva cesta 44, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 00
F: 01 369 78 32
E: gp.mddsz@gov.si www.mddsz.gov.si

Številka: 0070-12/2022

Ljubljana, 27. 12. 2022

EVA: 2022-2611-0068

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji

SKLEP:

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in ga pošlje v obravnavo Državnemu zboru Republike Slovenije po rednem postopku.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Priloga:

- Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

Sklep prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije,
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Ministrstvo za finance,
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo,
- Ministrstvo za infrastrukturo,
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport,
- Ministrstvo za javno upravo,
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- Ministrstvo za kulturo,
- Ministrstvo za notranje zadeve,
- Ministrstvo za obrambo,
- Ministrstvo za okolje in prostor,
- Ministrstvo za pravosodje,
- Ministrstvo za zdravje,
- Ministrstvo za zunanje zadeve,
- Služba Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
- mag. Katja Rihar Bajuk, generalna direktorica Direktorata za delovna razmerja in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, - Danijel Kovač, vodja Sektorja za pokojnine in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
Pri pripravi predloga zakona zunanji strokovnjaki niso sodelovali.
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
- Luka Mesec, minister, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, - Simon Maljevac, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, - Dan Juvan, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, - mag. Katja Rihar Bajuk, generalna direktorica Direktorata za delovna razmerja in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, - Danijel Kovač, vodja Sektorja za pokojnine in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.
5. Kratek povzetek gradiva:
S predlogom sprememb in dopolnitev Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2) se za prejemnike invalidskih nadomestil po ZPIZ-2 in za prejemnike delnih invalidskih pokojnin po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 10/08 – ZVarDod, 98/09 – ZIUZGK, 38/10 – ZUKN, 61/10 – ZSVarPre, 79/10 – ZPKDPIZ, 94/10 – ZIU, 94/11 – odl. US, 105/11 – odl. US, 110/11 – ZDIU12, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2, 9/17 – odl. US in 171/21 – odl. US), ki ostanejo vključeni v zavarovanje za krajši delovni čas, predvideva spremenjen način določanja pokojninske osnove pri upokojitvi. Predlog bo Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zavod) omogočil izmenjavo dodatnih podatkov z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZZS) in Ministrstvom za javno upravo (v nadaljnjem besedilu: MJU). Zavod za izvajanje svojih zakonskih pooblastil namreč poleg podlag za izmenjavo podatkov, ki jih ZZZS vodi v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje, potrebuje pravno podlago tudi za izmenjavo podatkov, ki jih ZZZS vodi v skladu z zakonom, ki ureja dolgotrajno oskrbo, in zakonom, ki ureja čezmejno izvajanje storitev, ter podatke iz obrazca prijave nezgode in poškodbe pri delu, ki jih v zvezi s prijavi nezgod in poškodb pri delu ZZZS obdeluje v svojem informacijskem sistemu kot upravljavec ali obdelovalec, kar je predvideno s predlogom zakona. Prav tako Zavod potrebuje pravno podlago za izmenjavo podatkov z MJU za pridobitev podatkov iz začasne centralne elektronske hrambe dokumentov (CEH) za namen ugotavljanja obveznosti zavarovanja. Predlog nadalje ureja financiranje Inštituta za ekonomska raziskovanja za namen izvajanja simulacij in analiz na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja. S predlogom se ureja prilagoditev predpisov spremembam na področju obračuna davčnih odtegljajev od plače in nadomestil plače in s tem ureditev prijav, ki jih Finančna uprava Republike Slovenije posreduje Zavodu. S predlogom se veljavni ZPIZ-2 usklajuje z novim Mednarodnim standardom računovodskega poročanja (MSRP) 17 Zavarovalne pogodbe (v nadaljnjem besedilu: MSRP 17).
6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	DA
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: (Samo če izberete DA pod točko 6.a.)		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna	/	2.100.000	4.100.000	4.100.000
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
MF	1611-11-0006 Izplačevanje pravic	6396 Dodatne obveznosti do ZPIZ	/	2.100.000
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				

OBRAZLOŽITEV:**I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu**

V zvezi s predlogom sprememb in dopolnitev predloga zakona ocenjujemo, da bo predlog imel finančne učinke na državni proračun na način, da se bodo povečale dodatne obveznosti do Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. Državni proračun bo moral zaradi navedenega ukrepa vsako leto dodatno zagotoviti več sredstev v pokojninsko blagajno, in sicer v letu 2023 za **2.000.000 eurov**, v letu 2024 za **4.000.000 eurov** ter v letu 2025 za **4.000.0000 eurov**.

Sredstva za sistemsko proračunsko financiranje vzdrževanja in posodabljanja mikrosimulacijskih modelov IER v višini **100.000,00 eurov** letno bodo zagotovljena z rebalansom ali spremembami državnega proračuna.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

/

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje: – Skupnosti občin Slovenije SOS: NE – Združenju občin Slovenije ZOS: NE – Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: – v celoti, – večinoma, – delno, – niso bili upoštevani. Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	DA
(Če je odgovor NE, navedite, zakaj ni bilo objavljeno.)	
(Če je odgovor DA, navedite: Datum objave: 27. 12. 2022 V razpravo so bili vključeni: – predstavniki zainteresirane javnosti, – predstavniki strokovne javnosti. Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte): Upoštevani so bili: – v celoti, – večinoma, – delno, – niso bili upoštevani. Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje: Poročilo je bilo dano Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o ..., kar je navedeno v predlogu predpisa.)	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE
Simon MALJEVAC DRŽAVNI SEKRETAR	

Priloga:

- predlog sklepa
- predlog zakona

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji

SKLEP:

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in ga pošlje v obravnavo Državnemu zboru Republike Slovenije po rednem postopku.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Priloga:

- Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

Sklep prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije,
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Ministrstvo za finance,
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo,
- Ministrstvo za infrastrukturo,
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport,
- Ministrstvo za javno upravo,
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- Ministrstvo za kulturo,
- Ministrstvo za notranje zadeve,
- Ministrstvo za obrambo,
- Ministrstvo za okolje in prostor,
- Ministrstvo za pravosodje,
- Ministrstvo za zdravje,
- Ministrstvo za zunanje zadeve,
- Služba Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU (ZPIZ-2S)

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Spremembe in dopolnitve Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS št. 48/22 - uradno prečiščeno besedilo: v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2) naslavlja težave, ki so bile zaznane pri pridobivanju podatkov za izvajanje obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja in sledijo novo sprejetim predpisom ter zagotavljajo učinkovitost dela izvajalca pokojninskega in invalidskega zavarovanja, zagotavljajo vzpostavitev pravne podlage za financiranje Inštituta za ekonomska raziskovanja (v nadaljnjem besedilu: IER) in odpravljajo prikrajšanost prejemnikov delnih invalidskih nadomestil po ZPIZ-2 in delnih invalidskih pokojnin po predhodno veljavnem zakonu pri izračunu njihove pokojninske osnove ob upokojitvi.

ZPIZ-2 v 12. členu opredeljuje pravno podlago za zagotavljanje podatkov Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zavod) za izvajanje obveznega zavarovanja. Tako Zavod na podlagi ZPIZ-2 in zakona, ki ureja matično evidenco o zavarovancih in uživalcih pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, iz uradnih evidenc pridobiva in nadalje obdeluje potrebne podatke brez predhodne pisne privolitve posameznika, na katerega se podatki nanašajo, in z njim povezanih oseb. 12. člen tako izrecno opredeljuje in taksativno našteva upravljavce podatkov, od katerih Zavod lahko brezplačno pridobiva potrebne podatke o zavarovancih oziroma uživalcih pravic ter tudi podatke o z njimi povezanih oseb (npr. o zavarovančevih družinskih članih), vključno s podatki, ki so davčna tajnost.

Zavod od Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZZS) že pridobiva podatke, ki jih le-ta vodi v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje. Za izvajanje svojih zakonskih pooblastil pa Zavod potrebuje tudi podatke, ki jih ZZZS vodi v skladu z zakonom, ki ureja dolgotrajno oskrbo, in zakonom, ki ureja čezmejno izvajanje storitev, ter podatke iz obrazcev o prijavi nezgode in poškodbe pri delu, ki jih v zvezi s prijavami nezgod in poškodb pri delu obdeluje v svojem informacijskem sistemu kot upravljavec ali obdelovalec.

Podatki, ki jih ZZZS vodi v skladu z zakonom, ki ureja dolgotrajno oskrbo

V Zakonu o dolgotrajni oskrbi (Uradni list RS, št. 196/21; v nadaljnjem besedilu: ZDOsk) je urejeno odločanje o pravicah do dolgotrajne oskrbe, ki bodo med drugimi nadomestile tudi pravico do dodatka za pomoč in postrežbo, ki ga v skladu z 99. členom ZPIZ-2 prizna in izplačuje Zavod. Po 141. členu ZDOsk osebe, ki so na dan uveljavitve ZDOsk pridobile pravico do dodatka za pomoč in postrežbo na podlagi predpisov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, do dodatka za pomoč in postrežbo na podlagi predpisov o vojnih veteranih, pravico na podlagi predpisov o socialnovarstvenih storitvah ali na podlagi predpisov, ki urejajo socialno vključevanje invalidov, do družinskega pomočnika na podlagi predpisov o socialnem varstvu, do storitev institucionalnega varstva ali pomoči na domu, obdržijo te pravice oziroma storitve do izdaje novih odločb o odobritvi pravic iz dolgotrajne oskrbe v skladu z 39. členom ZDOsk. Če bo osebi priznana pravica do storitev dolgotrajne oskrbe po ZDOsk, bo potrebno odločanje o prenehanju pravice do dodatka za pomoč in postrežbo, priznanega po 99. členu ZPIZ-2 oziroma po prejšnjih predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Če pristojnost za odločanje o prenehanju pravice do dodatka za pomoč in postrežbo v primerih pridobitve pravice po ZDOsk ne bo izrecno podeljena drugemu organu, bo o tem odločal Zavod, ki je pravico priznal, pri tem pa bo za uživalce dodatka za pomoč in postrežbo nujno potreboval podatke o odločitvah ZZZS. Veljavni ZDOsk

ne vsebuje določb o posredovanju podatkov o odločitvah ZZZS, s katerimi preneha pravica do dodatka za pomoč in postrežbo Zavodu, ki naj bi o prenehanju teh pravic odločil, zato je potrebno za izmenjavo podatkov vzpostaviti ustrezno pravno podlago.

Podatki, ki jih ZZZS vodi v skladu z zakonom, ki ureja čezmejno izvajanje storitev

Z Zakonom o čezmejnem izvajanju storitev (Uradni list RS, št. 10/17 in 119/21; v nadaljnjem besedilu: ZČmIS) je urejena pristojnost ZZZS, da za delavce, ki jih delodajalec s sedežem v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: RS) napoti na delo v drugo državo članico EU v skladu z 12. členom Uredbe (ES) 883/2004 (v nadaljnjem besedilu: uredba), izdaja potrdila A1, s katerimi je določena pristojnost zakonodaje RS za vključitev v obvezna socialna zavarovanja. ZZZS je pristojen tudi za izdajo potrdil A1 o določitvi pristojne zakonodaje za osebe, ki v skladu s 13. členom navedene uredbe opravljajo delo v dveh ali več državah članicah EU za enega ali več delodajalcev s sedežem v RS ali v drugih državah članicah EU. Določitev pristojne zakonodaje za vključitev v obvezna socialna zavarovanja je predhodno vprašanje, kadar Zavod odloča o lastnosti zavarovanca na podlagi določb Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 111/13 in 97/14; v nadaljnjem besedilu: ZMEPIZ-1). Pomembni so podatki o obdobju veljavnosti izdanih potrdil A1, zlasti tistih, ki jih ZZZS izda po 8. členu ZČmIS in na podlagi katerih spremeni zavarovalno podlago po uradni dolžnosti skladno z osmim odstavkom 9. člena ZČmIS. Prav tako je potrebna pridobitev podatkov o prenehanju veljavnosti in odpravi potrdil A1 na podlagi 11. člena ZČmIS, saj je v večini teh primerov potrebno uvesti postopek ugotavljanja lastnosti zavarovanca za ureditev obveznih socialnih zavarovanj. Poleg tega so pomembni tudi podatki o določitvi pristojne zakonodaje v vseh drugih primerih, ko oseba opravlja delo ali dejavnost v dveh ali več državah članicah EU, če gre za odločanje o obveznosti zavarovanja in plačevanja prispevkov v RS, oseba pa ima sklenjena pravna razmerja tudi v drugih državah članicah EU. V veljavni ureditvi pravna podlaga za izmenjavo podatkov med ZZZS in Zavodom v zvezi z navedenim še ni vzpostavljena, zato je ZPIZ-2 v tem delu potrebno dopolniti.

Podatki iz obrazca prijave nezgode in poškodbe pri delu

Zavod za odločanje o priznanju pravic iz invalidskega zavarovanja ali priznanju pravic po umrlem zavarovancu potrebuje podatek o prijavi poškodbe pri delu. V primerih postopkov priznanja oz. varstva pravic iz invalidskega zavarovanja (razvrstitvene odločbe) in postopkov priznanja in varstva pravic po umrlem zavarovancu, kadar je treba preveriti ali je invalidnost, telesna okvara ali smrt posledica poškodbe pri delu, Zavod pridobi podatek z individualno izmenjavo podatkov med institucijama. Ker je sistem prijave poškodbe pri delu do sedaj potekal v papirni obliki, je običajno osebni zdravnik, ki je podal predlog ocene invalidnosti ali telesne okvare, dokumentaciji priložil tudi kopijo prijave poškodbe pri delu (kopijo obrazca ER-8), kadar je bila ta zatrjevana. V Uradnem listu RS, št. 78/2022, je bil objavljen nov Pravilnik o prijavi nezgode in poškodbe pri delu (v nadaljnjem besedilu: novi pravilnik), ki je začel veljati 1. 9. 2022 in ureja enotno elektronsko prijavo nezgode in poškodbe pri delu ter določa način, vsebino in postopek prijave nezgod in poškodb pri delu. Papirni obrazci ER-8 se z uveljavitvijo navedenega pravilnika povsem ukinjajo, zato Zavod ne bo mogel več pridobiti podatkov o poškodbi pri delu od osebnega zdravnika. ZZZS od 1. 9. 2022 v zvezi s prijavo poškodbe pri delu (zaradi izvajanja obveznega zdravstvenega zavarovanja, vključno z ugotavljanjem in uveljavljanjem povračila škode in drugih stroškov) v skladu z novim pravilnikom v svojem informacijskem sistemu vodi oz. zagotavlja vse podatke, ki jih Zavod potrebuje za popolno in pravilno ugotovitev dejanskega stanja v prej navedenih postopkih. ZZZS bo elektronsko vodil podatke splošnega dela obrazca, ki jih bo elektronsko izpolnil delodajalec oz. ZZZS kot pooblaščen organ, in podatke zdravstvenega dela obrazca, ki ga bo osebni zdravnik poškodovanca prav tako elektronsko izpolnil in ga v sistemu »on-line« posredoval v informacijski sistem ZZZS. Ker Zavod trenutno nima pravne podlage za pridobivanje oz. izmenjavo podatkov o prijavi poškodbe pri delu od drugih nosilcev javnih pooblastil, je za učinkovito izvajanje odločanja o pravicah iz invalidskega zavarovanja nujno zagotoviti pravno podlago za izmenjavo podatkov v skladu z novim pravilnikom.

Podatki od Ministrstva za javno upravo iz Centralne elektronske hrambe sistema za podporo poslovnim subjektom (SPOT)

V Zakonu o poslovnem registru Slovenije (Uradni list RS, št. 49/06, 33/07 – ZSReg-B, 19/15 in 54/17; v nadaljnjem besedilu: ZPRS-1) je urejeno delovanje sistema za podporo poslovnim subjektom, ki je v skladu z deveto alinejo 2. člena ZPRS-1 celota postopkov in informacijskih rešitev, ki zagotavlja oddajo prijave, predloga ali druge vloge za vpise v sodni register v skladu z zakonom, ki ureja sodni register, za vpise v poslovni register v skladu s tem zakonom in za druge postopke, ki jih je treba opraviti za zagotovitev pogojev za začetek poslovanja enote poslovnega registra ali v zvezi s kasnejšimi spremembami. Kot je določeno v deseti alineji 2. člena ZPRS-1, je »informacijski sistem za podporo poslovnim subjektom« računalniški sistem, ki ga upravlja Ministrstvo za javno upravo (v nadaljnjem besedilu: MJU) in zagotavlja ustrezno informacijsko podporo za integrirano izvajanje poslovnih procesov za podporo poslovnim subjektom. V ta sistem za podporo poslovnim subjektom je v skladu s četrto alinejo prvega odstavka 11.a člena ZPRS-1 vključena oddaja prijav, predlogov ali drugih vlog v postopkih za podporo poslovnim subjektom glede prijave, odjave ali spremembe prijave v sistemu socialnega zavarovanja v skladu z zakoni, ki urejajo zdravstveno, pokojninsko in druga socialna zavarovanja.

Sestavni del informacijskega sistema za podporo poslovnim subjektom je na podlagi šestega odstavka 11.b člena ZPRS-1 tudi sistem za začasno centralno elektronsko hrambo dokumentov (v nadaljnjem besedilu: CEH), ki zagotavlja elektronske dokumente za potrebe izvajanja postopkov v informacijskem sistemu za podporo poslovnim subjektom, vendar ne več kot šest mesecev od zaključka postopka. V CEH so vključeni vsi elektronski dokumenti, ki se izmenjujejo prek informacijskega sistema za podporo poslovnim subjektom. V CEH se poleg elektronskih vlog za prijavo, odjavo ali spremembo prijave za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ki se obravnavajo kot vloge), ter potrjenih sklepov o odobritvi teh vlog (to so na ZZS potrjene in sprejete prijave, odjave in spremembe zavarovanja) hranijo tudi vsa dokazila, ki so priložena elektronskim vlogam. Ta dokazila so za Zavod zelo pomembna, saj je po 81. členu ZMEPIZ-1 pristojen za odločanje o lastnosti zavarovanca pokojninskega in invalidskega zavarovanja in je s tem organ z javnimi pooblastili, ki je pristojen odločati v postopkih o prijavah odjavah ali spremembah prijave v sistemu obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja. To pomeni, da Zavod za odločanje o lastnosti zavarovanca ter o prijavah odjavah ali spremembah prijave v sistemu obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja potrebuje dokumente, ki se hranijo v CEH v zvezi s temi postopki, in sicer za obdobje, v katerem se lahko skladno s tretjim in četrtem odstavkom 81. člena ZMEPIZ-1 ugotavlja lastnost zavarovanca. Zavod sicer na podlagi 139. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22– ZDeb) dostopa do dokumentov, ki so bili shranjeni v CEH poleg prijave, odjave ali spremembe prijave za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in še niso bili izbrisani iz CEH po poteku zakonsko določenega časa hrambe. Zaradi časovno omejenega roka hrambe dokumentov v CEH, ki je v skladu s šestim odstavkom 11.b člena ZPRS-1 določen na šest mesecev od zaključka postopka, Zavodu ne bo omogočen vpogled v dokumente v vseh postopkih ugotavljanja lastnosti zavarovanca, ki bi bili začeti po poteku šestih mesecev od zaključka postopka vložitve prijave, odjave ali spremembe prijave za pokojninsko in invalidsko zavarovanje prek sistema za podporo poslovnim subjektom, zaradi česar je potreben prenos teh dokumentov v informacijski sistem Zavoda. Glede na navedeno je potrebno zagotoviti pravno podlago za prenos dokumentov iz CEH, ki so potrebni v postopkih ugotavljanja lastnosti zavarovanca po določbah ZMEPIZ-1.

IER razvija, vzdržuje in posodablja različne mikrosimulacijske modele, namenjene načrtovanju in oblikovanju politik na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja, trga dela, socialnih transferjev in davkov, ki jih pri svojem delu uporabljata Ministrstvo za finance in Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. S tem namenom je v preteklosti na podlagi projektov, sofinanciranih z evropskimi kohezijskimi in drugimi sredstvi, razvil ustrezno analitično infrastrukturo, ki zahteva redno vzdrževanje in posodabljanje. Ker skladno s pravili Evropske unije tovrstnih aktivnosti ni mogoče sofinancirati z evropskimi sredstvi, je treba zagotoviti redno sistemsko proračunsko financiranje. Pravno podlago za izvajanje nalog IER za potrebe ministrstva, pristojnega za pokojnine, in financiranje izvedbe le-teh, pri čemer bi financiranje zagotavljal proračun RS, je zato smiselno umestiti v zakon, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Pokojninsko in invalidsko zavarovanje je z zakonom urejeno obvezno zavarovanje za primer nastanka zavarovanega primera, ki je lahko starost, invalidnost ali smrt. Namenjeno je zagotavljanju dohodkov v času, ko si zaradi nastopa zavarovanega primera zavarovanci sami ne morejo več zagotavljati dohodkov za preživetje ali pa so zmožnosti za to zmanjšane. Invalidsko zavarovanje je torej zavarovanje, ki ob nastopu zavarovalnega rizika invalidnosti zavarovancu zagotavlja določene pravice.

Med pravice iz invalidskega zavarovanja po ZPIZ-2 sodi tudi pravica do delnega nadomestila v primeru, ko ima invalid priznano pravico do dela s krajšim delovnim časom. Podobno pravico je poznal in urejal tudi predhodno veljavni zakon (Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 10/08 – ZVarDod, 98/09 – ZIUZGK, 38/10 – ZUKN, 61/10 – ZSVarPre, 79/10 – ZPKDPIZ, 94/10 – ZIU, 94/11 – odl. US, 105/11 – odl. US, 110/11 – ZDIU12, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2, 9/17 – odl. US in 171/21 – odl. US; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-1), vendar z drugačnim poimenovanjem, t.j. pravica do delne invalidske pokojnine.

Pravico do delnega nadomestila ima v skladu s 86. členom ZPIZ-2 zavarovanec s priznano pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega, najmanj štiri ure dnevno oziroma 20 ur tedensko po prvem in drugem odstavku 82. člena ZPIZ-2. Do pravice do dela s krajšim delovnim časom od polnega in s tem do pravice do delnega nadomestila je torej upravičen zavarovanec, pri katerem je podana III. kategorija invalidnosti in ni več zmožen za delo s polnim delovnim časom, ter zavarovanec, pri katerem je podana II. kategorija invalidnosti po dopolnjenem 55. letu starosti in ima preostalo delovno zmožnost za opravljanje dela, na katerem dela, ali za drugo delo vsaj s krajšim delovnim časom od polnega, in zavarovanec po končani poklicni rehabilitaciji po drugem odstavku 72. člena ZPIZ-2. Skladno z drugim odstavkom 63. člena ZPIZ-2 je pri zavarovancu podana invalidnost II. kategorije, če je njegova delovna zmožnost za njegov poklic zmanjšana za 50 % ali več, ter invalidnost III. kategorije, če ni več zmožen za delo s polnim delovnim časom, lahko pa opravlja določeno delo s krajšim delovnim časom od polnega, najmanj štiri ure dnevno oziroma če je njegova delovna zmožnost za poklic zmanjšana za manj kot 50 % ali če zavarovanec še lahko dela v poklicu s polnim delovnim časom, vendar pa ni zmožen za delo na delovnem mestu, na katerem dela. Delno nadomestilo se, skladno z drugim odstavkom 86. člena ZPIZ-2, odmeri v odstotku, ki ustreza skrajšanju polnega delovnega časa, od invalidske pokojnine, ki bi zavarovancu pripadala na dan nastanka invalidnosti. Če zavarovanec torej dela npr. štiri ure dnevno, mu pripada nadomestilo v višini 50 % invalidske pokojnine, invalidska pokojnina pa se v skladu s 45. členom ZPIZ-2 odmeri od pokojninske osnove, izračunane na enak način kot pokojninska osnova za odmero starostne pokojnine. Delno nadomestilo tako ni enako preteklim prejemkom iz dela niti ni enako sorazmerni plači, ki bi jo zavarovanec prejemal, če bi delal, pač pa se odmeri v določenem (nižjem) odstotku od teh prejemkov, enako, kot to velja za pokojnine. Na podoben način je bila v ZPIZ-1 urejena pravica do delne invalidske pokojnine v 93. členu.

Ob upokojitvi zavarovanca s priznano kategorijo invalidnosti in pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega, ki je poleg plače prejemal tudi delno nadomestilo po 86. členu ZPIZ-2, se opravi (ponovni) izračun pokojninske osnove in odmera pokojnine. Pri izračunu pokojninske osnove se po prvi in tretji alineji prvega odstavka 32. člena ZPIZ-2 upoštevajo plača zavarovanca, ki jo je prejemal glede na obseg zaposlitve oziroma nadomestila plače (izplačana po predpisih o delovnih razmerjih, urejanju trga dela, starševskem varstvu, zdravstvenem zavarovanju in nadomestila) ter na podlagi druge alineje nadomestila plače iz invalidskega zavarovanja, ki jih je zavarovanec prejemal zaradi dela na drugem delovnem mestu, nadomestila plače za čas poklicne rehabilitacije in nadomestila plače iz invalidskega zavarovanja, ko je zavarovanec delal s krajšim delovnim časom od polnega, če je bil v času uživanja navedenih pravic obvezno zavarovan. Tudi ZPIZ-1 je v 41. členu urejal t. i. vštavnost nadomestil na podoben način.

Glede na navedeno se ob upokojitvi pri določitvi pokojninske osnove, od katere bo odmerjena pokojnina, za zavarovanca, ki je zaradi invalidnosti imel pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega, poleg plače in morebitnih drugih nadomestil (kot je pojasnjeno v prejšnjem odstavku) upošteva delno nadomestilo, priznano po 86. členu ZPIZ-2 oziroma delna invalidska pokojnina po 93. členu ZPIZ-1, ki pa sta predhodno že bila odmerjena na način, kot to velja za odmero invalidske pokojnine.

Po podatkih Zavoda za leto 2021 so invalidske komisije I. stopnje od skupaj 6.656 podanih ocen invalidnosti II. in III. kategorije 2.959 zavarovancem opredelile krajši delovni čas, kar pomeni v 44,5 % primerov. Povprečen znesek delne invalidske pokojnine po ZPIZ-1 oziroma delnega nadomestila po ZPIZ-2 je v letu 2021 znašal 334,87 evrov. Skupno število uživalcev obeh pravic pa je bilo v letu 2021 16.247¹.

Vlada RS meni, da je ta skupina zavarovancev ob upokojitvi v slabšem položaju kot ostali zavarovanci, ki izpolnijo pogoje za starostno ali invalidsko upokojitev, saj sem jim v pokojninsko osnovo upoštevajo nadomestila, ki so jim bila predhodno že odmerjena pod pogoji za odmero invalidske pokojnine, kar pomeni, da je njihova pokojninska osnova pri upokojitvi dvakrat zmanjšana. Slednje se odraža v prikrajšanosti v dohodku po upokojitvi, ki izhaja iz načina določitve višine delnega nadomestila oziroma delne invalidske pokojnine in iz načina upoštevanja tega prejemka pri določanju pokojninske osnove ob upokojitvi.

Vsled navedenega in v izogib prikrajšanosti že tako ranljive skupine zavarovancev kot so delovni invalidi, je potrebno sprejeti zakonske spremembe, na podlagi katerih se ob upokojitvi pri določitvi pokojninske osnove ne bodo več upoštevala nadomestila za krajši delovni čas oziroma delna invalidska pokojnina, temveč se bo prejeta sorazmerna plača preračunala na polni delovni čas. Glede na identični institut delne invalidske pokojnine po ZPIZ-1 in delnega nadomestila po ZPIZ-2 ter glede na primerljivost določb 32. člena ZPIZ-2 in 41. člena ZPIZ-1, ki urejata upoštevanje nadomestil za izračun pokojninske osnove, Vlada RS ocenjuje, da je potrebno način upoštevanja za izračun pokojninske osnove spremeniti le za delna nadomestila zaradi dela s krajšim delovnim časom po določbah ZPIZ-2 in za delne invalidske pokojnine po določbah ZPIZ-1, saj so odmerjeni od invalidske pokojnine in so praviloma nižji od nadomestil, uveljavljenih po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 12/92, 56/92 - odl. US, 43/93 - odl. US, 67/93 - odl. US, 5/94, 7/96, 29/97 - odl. US, 54/98 in 106/99 - ZPIZ-1; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ/92) ali predpisih pred ZPIZ/92, prav tako so nižja od plače in nadomestil plače (pri zavarovancih v delovnem razmerju) oziroma od zavarovalnih osnov (pri samozaposlenih zavarovancih in drugih zavarovancih, ki ne prejemajo plače) za čas, ko v okviru preostale delovne zmožnosti opravljajo delo.

Državni svet RS je dne 13. 4. 2022 v zakonodajni postopek vložil Predlog zakona o dopolnitvi zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, s katerim je bila predvidena sprememba načina določanja pokojninske osnove v primerih, ko so zavarovanci prejemali nadomestilo plače iz invalidskega zavarovanja, ko so delali s krajšim delovnim časom od polnega. Državni zbor RS je navedeni predlog zakona obravnaval na 7. seji Odbora za delo, družino, socialne zadeve in invalide dne 9. 11. 2022 in ga zavrnil, na isti seji matičnega delovnega telesa pa je bil sprejet še sklep, ki se glasi: »Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide poziva Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da do konca letošnjega leta pripravi predlog novele Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, s katero se bo celovito naslovila in odpravila anomalija pri upoštevanju pokojninske osnove v primeru, ko je zavarovanec invalid, ki je v skladu s preostalo delovno zmožnostjo delal s krajšim delovnim časom od polnega, ter je obenem za preostanek do polnega časa prejemal delno nadomestilo po 86. členu Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.«

V skladu s sprejetim sklepom Državnega zbora RS je Vlada RS pripravila dopolnitev 32. člena ZPIZ-2, ki tako sledi sklepu in ustrezno naslavlja navedeno problematiko.

V 39. členu ZMEPIZ-1 je določeno, da Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS) posreduje prijavo podatkov o zavarovalni osnovi v preteklem koledarskem letu ter prijavo sprememb teh podatkov (to so podatki na obrazcih M-4) poleg drugih navedenih tudi za osebe, ki so

¹ Letno poročilo 2021, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, februar 2022, dostopno na: <https://www.zpiz.si/content2019/2letna-poroila019>; str. 29, 44 in 104.

zaposlene pri delodajalcih-fizičnih osebah, ki ne opravljajo dejavnosti. Za te osebe je sedaj določeno, da morajo njihovi delodajalci predlagati obrazce REK-1f kot posebno obliko obračuna davkov in prispevkov od plač, ki vsebujejo tudi podatke, potrebne za pripravo in sporočanje podatkov o osnovi, od katere so plačani prispevki, za potrebe izračuna pokojninske osnove. V praksi se je izkazalo, da so nekateri od teh delodajalcev, ki so zaposlovali delavce za osebno pomoč ali pomoč v gospodinjstvu in ne v okviru opravljanja kakšne dejavnosti, oddajali obrazce REK-1, ki se uporabljajo za delavce v delovnem razmerju pri pravnih osebah in fizičnih osebah, ki opravljajo dejavnost in ne vsebujejo vseh podatkov, potrebnih za izračun pokojninske osnove. Posledično temu FURS zanje ni mogel posredovati obrazcev M-4, kar je povzročalo težave tako Zavodu pri pridobivanju podatkov za te zavarovance kot tudi FURS pri izpolnjevanju zakonskih obveznosti. Navedena težava se odpravlja s spremembami na področju obračuna davčnih odtegljajev od plače in nadomestil plače, to je z uvedbo obrazca REK-O, kar je urejeno v Pravilniku o vsebini in obliki obračuna davčnih odtegljajev (Uradni list RS, št. 60/22 in 96/22). Obrazec REK-1f se s 1. 1. 2023 ukinja, za dohodke, izplačane za obdobje od 1. 1. 2023, pa bo obvezna predložitev obračuna davčnih odtegljajev od plače in nadomestil plače na obrazcih REK-O tako tudi za delodajalce fizične osebe, ki ne opravljajo dejavnosti in zaposlujejo delavce v delovnem razmerju. Poročanje o izplačanih dohodkih iz delovnega razmerja se bo z letom 2023 poenotilo za vse delodajalce in bo torej za vse delodajalce enak tudi način sporočanja individualnih podatkov o pokojninskih osnovah za osebe v delovnem razmerju v rubrikah od M01 do M10 v okviru obrazca REK-O. Zavod bo lahko za vse delavce, ne glede na status njihovega delodajalca, oblikoval prijave podatkov o osnovah (obrazce M-4), FURS bo lažje izvajal nadzor nad pravilnostjo obračunavanja davčnih odtegljajev, hkrati pa bo tako za Zavod kot za FURS prenehala obveznost posebne obdelave podatkov za to skupino zavarovancev. Glede na navedeno je potrebno ustrezno spremeniti ZMEPIZ-1 v delu prijav, ki jih vlaga FURS.

Konec leta 2021 je bila objavljena Uredba Komisije (EU) 2021/2036 z dne 19. novembra 2021 o spremembi Uredbe (ES) št. 1126/2008 o sprejetju nekaterih mednarodnih računovodskih standardov v skladu z Uredbo (ES) št. 1606/2002 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z Mednarodnim standardom računovodskega poročanja 17. Glede na to, da se Mednarodni standard računovodskega poročanja 17 (v nadaljnjem besedilu: MSRP 17) uporablja tudi za zavarovalne pogodbe v okviru dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki ga izvajajo pokojninske družbe, se v poglavju ZPIZ-2 o pokojninskih družbah določbe usklajujejo z novim MSRP 17.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilji predlaganega zakona so:

- Sprememba upoštevanja pokojninske osnove pri upokojitvi pri prejemnikih invalidskih nadomestil po ZPIZ-2 in prejemnikih delnih invalidskih pokojnin po ZPIZ-1, ki ostanejo vključeni v zavarovanje za krajši delovni čas, s čimer se zagotavljajo pravice na način, ki je stimulativen do ohranjanja zaposlitve delovnih invalidov in zaposlovanja le-teh, brez negativnega vpliva na odmero pokojnine;
- vzpostavitev pravne podlage za zagotavljanje podatkov Zavodu za izvajanje obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja;
- zagotovitev pravne podlage za financiranje IER ter
- zagotovitev nemotenega pridobivanja podatkov, potrebnih za izračun pokojninske osnove, za zavarovance, za katere po uveljavitvi spremenjenega obrazca za obračun davčnih odtegljajev FURS ne bo mogla več posredovati obrazcev M-4 Zavodu;
- uskladitev ZPIZ-2 z MSRP 17.

2.2 Načela

S predlogom zakona se zasledujejo načelo medgeneracijske solidarnosti, načelo sorazmernosti, načelo varstva in zakonite obdelave osebnih podatkov ter načelo pravne in socialne države.

Odmera nadomestil po ZPIZ-1, veljavnem do 31. 12. 2012, in po ZPIZ-2 v odstotku od invalidske pokojnine je odraz zavarovalnega načela. Vendar pa ne gre za čisto zavarovalno načelo, saj ureditev vsebuje korekcijski faktor (medgeneracijske) solidarnosti, zaradi katerega se pri odmeri nadomestila upošteva tudi t. im. prišteta doba za odmero pravic na podlagi invalidnosti, ki je sicer fiktivna doba, za katero se predvideva, da bi jo zavarovanec pridobil do 65. leta starosti, če pri njem ne bi nastopila invalidnost. Prišteta doba se upošteva pri odmeri nadomestila skozi odmero invalidske pokojnine, kjer zavarovanec za vsako leto fiktivne dobe ravno tako pridobi odmerni odstotek. S tem je v sistem vpeljana solidarnost, ki se odraža celo v večji meri kot pri starostni pokojnini.

Osnovno načelo slovenskega sistema obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja je načelo, da pravice izhajajo iz dela, kar pomeni, da je zavarovančevo delo oziroma plačilo zanj podlaga za višino prispevkov in odmero ter obseg pravic, ki iz njih izhajajo. V primeru nastopa zmanjšane delovne zmožnosti je zavarovancu zagotovljeno invalidsko nadomestilo, ki pokriva izpadli dohodek zaradi omejene delovne zmožnosti, v okviru katere je zavarovanec le delno pridobitno sposoben. Vendar pa se nadomestila ne odmerijo od povprečne plače posameznika, ki bi jo prejemal, če do invalidnosti ne bi prišlo, temveč od invalidske pokojnine, do katere bi bil upravičen na dan nastanka invalidnosti.

Takšna ureditev ustreza namenu invalidskega nadomestila, ki je sicer namenjen kritju izpada dohodka, vendar pa ne gre za nadomeščanje izpada dohodka v celoti, saj tudi zavarovalni primer ni popolna nezmožnost pridobivanja dohodka, temveč ohranjanje delovnega mesta, zaposlitve v svojem poklicu ali pa dela za polni delovni čas. Kljub navedenemu predlog zakona, tudi v okviru uresničevanja načela socialne države, spreminja način izračuna pokojninske osnove pri upokojitvi za zavarovance, ki prejemajo delno invalidsko nadomestilo zaradi dela s krajšim delovnim časom po določbah ZPIZ-2 ali delno invalidsko pokojnino po določbah ZPIZ-1, in sicer na način, da se pri izračunu pokojninske osnove upoštevajo plače, nadomestila oziroma zavarovalne osnove, kot bi veljale za te zavarovance, če bi delali s polnim delovnim časom. Ta nadomestila so namreč odmerjena od invalidske pokojnine in so praviloma nižja od nadomestil, uveljavljenih po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 12/92, 56/92 - odl. US, 43/93 - odl. US, 67/93 - odl. US, 5/94, 7/96, 29/97 - odl. US, 54/98 in 106/99 - ZPIZ-1; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ/92) ali predpisih pred ZPIZ/92, prav tako so nižja od plače in nadomestil plače (pri zavarovancih v delovnem razmerju) oziroma od zavarovalnih osnov (pri samozaposlenih zavarovancih in drugih zavarovancih, ki ne prejemajo plače) za čas, ko v okviru preostale delovne zmožnosti opravljajo delo.

Predlog zakona, skladno z ustavno določbo 155. člena Ustave RS o prepovedi retroaktivnosti, vsebuje rešitve, ki naj bi veljale le za bodoče primere, od uveljavitve zakona dalje, ter za primere, v katerih do začetka uporabe tega zakona, to je 1. 7. 2023, odločba o odmeri pokojnine še ne bo izdana, ne glede na to, kdaj je bil uveden postopek za uveljavljanje pravic. S takšno spremembo torej ne posegamo v status za nazaj (retroaktivnost) s čimer se zasledujeta tudi načelo pravne predvidljivosti in pravne varnosti, ki sta vsebovana v 2. členu Ustave RS.

Predlog zakona skladno z načelom varstva osebnih podatkov in načelom zakonite obdelave osebnih podatkov iz 5. in 6. člena Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) vzpostavlja pravne podlage za izmenjavo podatkov z ZZZS in MJU, ki jih Zavod potrebuje za izvajanje pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

2.3 Poglavitne rešitve predloga zakona

Spremembe in dopolnitve se nanašajo na:

1. Sprememba pri izračunu pokojninske osnove:

S predlogom zakona se spreminja način izračuna pokojninske osnove pri upokojitvi, kadar je zavarovanec prejemal delno invalidsko nadomestilo zaradi dela s krajšim delovnim časom po določbah

ZPIZ-2 ali delno invalidsko pokojnino po določbah ZPIZ-1. Ta nadomestila se odmerja od invalidske pokojnine in so praviloma nižja od nadomestil, uveljavljenih po ZPIZ/92 ali po predpisih, ki so veljali pred ZPIZ/92, prav tako pa so nižja od plače in nadomestil plače (pri zavarovancih v delovnem razmerju) oziroma od zavarovalnih osnov (pri samozaposlenih zavarovancih in drugih zavarovancih, ki ne prejemajo plače) za čas, ko v okviru preostale delovne zmožnosti opravljajo delo.

Predlog ne posega v pokojninske osnove, kjer so bila nadomestila uveljavljena na podlagi ZPIZ/92 ali zakonodaje pred tem.

Delno nadomestilo zaradi dela s krajšim delovnim časom po določbah ZPIZ-2 in delna invalidska pokojnina po določbah ZPIZ-1 se po predlogu upošteva tako, da se za zavarovance, ki so prejeli navedena nadomestila oziroma delno invalidsko pokojnino, za izračun pokojninske osnove upoštevajo plače, nadomestila oziroma zavarovalne osnove, kot bi veljale za te zavarovance, če bi delali s polnim delovnim časom. Preračun se izvede na podlagi podatkov o osnovah zavarovanja, ki se nanašajo na krajši delovni čas, z upoštevanjem števila ur polnega delovnega časa za obdobja, za katera so bila izplačana navedena nadomestila iz invalidskega zavarovanja.

2. Zagotavljanje podatkov Zavodu za izvajanje obveznega zavarovanja

Zavod od ZZZS že pridobiva podatke, ki jih le-ta vodi v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje. Za izvajanje svojih zakonskih pooblastil pa Zavod potrebuje tudi pravno podlago za izmenjavo podatkov, ki jih ZZZS vodi v skladu z zakonom, ki ureja dolgotrajno oskrbo, in zakonom, ki ureja čezmejno izvajanje storitev, ter podatke iz obrazca prijave nezgode in poškodbe pri delu, ki jih v zvezi s prijavami nezgod in poškodb pri delu obdeluje v svojem informacijskem sistemu kot upravljavec ali obdelovalec. Poleg navedenega Zavod zaradi ugotavljanja obveznosti zavarovanja potrebuje pravno podlago za izmenjavo podatkov, ki se v zvezi s prijavami, odjavami in spremembami zavarovanja hranijo v Centralni elektronskih hrambi (CEH) sistema za podporo poslovnim subjektom (SPOT). S predlogom se tako ureja pravna podlaga za izmenjavo navedenih podatkov.

3. Financiranje IER

Predlog zakona ureja minimalno potrebno sistemsko proračunsko financiranje vzdrževanja in posodabljanja mikrosimulacijskih modelov IER, namenjenih načrtovanju in oblikovanju politik na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja, trga dela, socialnih transferjev in davkov.

4. Prilagoditev predpisov spremembam na področju obračuna davčnih odtegljajev od plače in nadomestil plače

S predlogom se ureja tudi prilagoditev predpisov (ZMEPIZ-1) spremembam na področju obračuna davčnih odtegljajev od plače in nadomestil plače in s tem ureditev prijav, ki jih FURS posreduje Zavodu. Za obdobje od 1. 1. 2023 dalje bo namreč obvezna predložitev obračuna davčnih odtegljajev od plače in nadomestil plače na obrazcih REK-O tudi za delodajalce fizične osebe, ki ne opravljajo dejavnosti in zaposlujejo delavce v delovnem razmerju (ukinitve REK-1f). Temu mora slediti sprememba ZMEPIZ-1 v delu prijav, ki jih vlaga FURS, saj ta po uveljavitvi spremenjenega obrazca za obračun davčnih odtegljajev ne bo mogel več posredovati obrazcev M-4 Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

5. Uskladitev ZPIZ-2 z MRSP 17

Zaradi sprejema novega MSRP 17 je potrebno uskladiti določbe veljavnega ZPIZ-2, ki se v poglavju, v katerem so urejene pokojninske družbe, nanašajo na zavarovalno tehnične rezervacije, škodne rezervacije in matematične rezervacije

3. OCENA JAVNOFINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Po podatkih Zavoda bo predlagana dopolnitev zakona zajela okrog 1.500 uživalcev delnega nadomestila oz. delne invalidske pokojnine. Večina omenjenih uživalcev le-tega prejema za polovični delovni čas (4 ure/dan). Višina prejemka teh uživalcev povprečno znaša 400 eurov, kar pomeni, da njihova bruto plača znaša 1.900 eurov oziroma neto plača 1.270 eurov, pri čemer slednja predstavlja tudi pokojninsko osnovo. Ocena potrebnih sredstev tako znaša okrog 4 milijone eurov letno.

Na podlagi gornje ocene Zavoda bo predlagana dopolnitev zakona vplivala na porabo proračunskih sredstev, saj bo dodatna sredstva v predvideni višini okrog 4 milijone eurov letno potrebno pokriti z dodatnim kritjem iz državnega proračuna.

Z namenom učinkovitejšega oblikovanja in izvajanja politik na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja, trga dela, socialnih transferjev in davkov je predvideno minimalno potrebno sistemsko proračunsko financiranje vzdrževanja in posodabljanja mikrosimulacijskih modelov IER v višini 100.000,00 eurov v letno.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona predvideva dodatno porabo proračunskih sredstev od 1. julija 2023 do konca proračunskega leta 2023 v višini okrog 2 milijona eurov, v letu 2024 pa okrog 4 milijone eurov.

Sredstva za vzdrževanje in posodabljanje mikrosimulacijskih modelov IER bodo zagotovljena z rebalansom ali spremembami državnega proračuna.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 Prilagojenost pravu Evropske unije

Vsebina predlaganega zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom Evropske unije.

5.2 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

5.2.1 AVSTRILIJA²

Avstrijski pokojninski sistem temelji na Bismarckovem modelu pokojninskega zavarovanja, za katerega je značilna široka paleta socialnih pravic in visok obseg pravic iz sistema socialne varnosti po poteku delovne aktivnosti ali ob nastopu nezmožnosti za delo. Za ta sistem je značilno, da deluje na osnovi plačevanja prispevkov tako delavcev kot delodajalcev, od katerih je kasneje odvisna višina pokojnine. Praviloma naj bi bili tako prispevki kot prejemki navzgor omejeni, tako da se višina pokojnine kar najbolj odraža v višini plače v času plačevanja prispevkov. Značilnost tega sistema je pretočnost, kar pomeni, da aktivna populacija (zavarovanci) plačuje prispevke za trenutno upokojeno populacijo (upokojenke).

² Gl. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (april 2016) – Bela knjiga o pokojninah; Mutual Information System on Social Protection (MISSOC tabels): <https://www.missoc.org/missoc-database/comparative-tables/results/>

Sistem je oblikovan tristebno, in sicer iz javnega pokojninskega stebra ter dveh dodatnih pokojninskih stebrov (steber dodatnih pokojninskih shem in steber individualnih dodatnih pokojninskih shem). Pravice iz naslova omejene delovne zmožnosti oziroma pravice iz naslova invalidnosti, kot so predčasna upokojitev zaradi invalidnosti, pokojnina zaradi poklicne nezmožnosti za uslužbence in invalidska pokojnina za delavce se izplačujejo iz obveznega pokojninskega zavarovanja.

Do pravic iz invalidskega zavarovanja so upravičene osebe, ki so trajno invalidne in je zaradi tega izguba zmožnosti opravljanja pridobitne dejavnosti večja od 50%. Zahtevano zavarovalno obdobje za pridobitev pravice do invalidske pokojnine obsega 60 zavarovalnih mesecev v zadnjih 120 koledarskih mesecih. Po dopolnjenem 50. letu starosti se zahtevana doba za vsak mesec po 50. letu starosti poveča za 1 mesec, doba izpolnjevanja pogojev pa za 2 meseca; največ na 180 zavarovalnih mesecev v zadnjih 360 koledarskih mesecih. Navedena izpolnitev pogojev pa ni zahtevana, če je invalidnost nastala zaradi nezgode pri delu ali poklicne bolezni ali pred 27. letom starosti, pri čemer zadostuje, da je bila oseba zavarovana vsaj 6 mesecev. Prav tako so glede izpolnitve teh pogojev izvzete osebe, starejše od 60 let. V obdobje plačevanja prispevkov se šteje tudi obdobje, v katerem je oseba prejemala dodatke za brezposelnost, bolezen, materinstvo ali služenje vojske.

Pravica do invalidske pokojnine se dodeli za nedoločen čas, če obolelost zavarovanca ne omogoča nadaljnje pridobitne dejavnosti na dolgi rok. Invalidska pokojnina se izračuna podobno kot starostna pokojnina. Pri izračunu invalidske pokojnine se upoštevajo starost zavarovanca, zavarovalna doba ter vplačani prispevki, znesek izplačanih nadomestil pa ne temelji na stopnji invalidnosti. Invalidska pokojnina znaša 1,78 % osnove za odmero za vsako leto plačevanja prispevkov. Osnova za izračun je prilagojen povprečni prihodek najboljših 30 let (postopoma narašča za 12 mesecev na leto, do leta 2028, ko bo 40 let), do maksimalno določenega zneska v višini 4.252,67 eurov.

Najvišja možna invalidska pokojnina znaša 60 % osnove za odmero. V primeru, da drugi mesečni prihodki osebe presegajo 1.196,09 eurov, se lahko zahteva povračilo invalidske pokojnine. Natančneje, za dodatne prihodke v višini od 1.196,09 eurov do 1.794,20 eurov, se invalidska pokojnina zniža za 30 %, za dodatne prihodke v višini od 1.794,21 eurov do 2.392,17 eurov za 40 % in za dodatne prihodke, ki presegajo 2.392,17 eurov, za 50 %. Poleg invalidske pokojnine, če ta ne dosega mesečnega minimuma, se upravičencu izplača še obvezni dodatek, ki predstavlja razliko med mesečnim prihodkom upravičenca in mesečnim minimumom. Mesečni minimum se razlikuje glede na osebne okoliščine (na primer zakonski stan, mladoletni otroci) in zavarovalno dobo, ni pa nižji od 909,42 eurov. Invalidska pokojnina se izplača 14-krat letno.

Ob doseženi upokojitveni starosti je invalidska pokojnina priznana v enakem znesku, kot je bila predhodno izplačana invalidska pokojnina. Na podlagi individualne prijave s strani zavarovanca se invalidska pokojnina lahko »pretvori« v starostno pokojnino.

5.2.2 NEMČIJA³

Sistem obveznega socialnega zavarovanja v Nemčiji se financira iz prispevkov in davkov po sistemu „pay as you go“, ki zajema zaposlene in nekatere skupine samozaposlenih s pokojninami, vezanimi na zaslužek, odvisno od prispevkov in trajanja zavarovanja. Del nacionalnega pokojninskega sistema je tudi pokojnina zaradi nezmožnosti za delo.

Nemški sistem pozna dve obliki nezmožnosti za delo, in sicer:

- Delna nezmožnost, ki pomeni zmožnost za kakršno koli delo od 3 do 6 ur na dan, ne glede na delovno mesto osebe pred uveljavljanjem nadomestila. Za osnovo so vzeti običajni pogoji in zahteve trga dela.
- Popolna nezmožnost, ki obsega sposobnost za kakršno koli delo manj kot 3 ure na dan.

³ Gl. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (april 2016) – Bela knjiga o pokojninah; Mutual Information System on Social Protection (MISSOC tabels): <https://www.missoc.org/missoc-database/comparative-tables/results/>

Pogoja za pridobitev invalidske pokojnine sta torej popolna izguba delovne zmožnosti, ki osebi onemogoča delo za več kot tri ure na dan, ob splošnih pogojih trga dela ter najmanj petletno vplačilo prispevkov in 36 mesecev obveznih prispevkov v zadnjih petih letih pred začetkom invalidnosti.

Izračun invalidske pokojnine temelji na točkovnem sistemu, pri čemer se upošteva vsota že priznanih pokojninskih točk, pridobljenih pred nastankom invalidnosti ter dodatnih pokojninskih točk, pridobljenih po nastanku invalidnosti. V okviru točkovnega sistema se posamezno obdobje vplačevanja prispevkov pretvori v točke, s čimer se zasleduje osnovno načelo, da naj bo višina pokojnine odraz višine dohodka v času zavarovanja in višine prispevkov, ki so bili od tega dohodka plačani. Število točk je torej odraz višine relativne plače čez leto, v točke pa se pretvorijo tudi druga obdobja, za katera je bil zavarovanec oproščen ali delno oproščen plačila prispevkov. Ob uveljavitvi pravice iz pokojninskega (in invalidskega) zavarovanja se število točk pomnoži z vrednostjo točke, s čimer se ugotovi začetna višina pravice. S pokojninsko reformo iz 2014 se je spremenil izračun pokojnine za osebe z zmanjšano pridobitno zmožnostjo, in sicer se pri izračunu preveri, ali letni dohodek v zadnjih 4 letih pred nastopom invalidnosti vpliva na znižanje predvidenega fiktivnega zaslužka v obdobju od nastanka invalidnosti do 62. leta starosti. V primeru ugotovljenega negativnega vpliva, se navedenih let ne upošteva.

Čeprav so prejemniki pokojnine pravico pridobili na podlagi zmanjšane delovne zmožnosti, pa si svoj materialni položaj lahko izboljšajo z dodatnimi dohodki, pri čemer obstaja omejitev, ki je odvisna od dohodka v preteklem letu, od katerega je oseba plačevala prispevke ter splošne omejitve dodatnega dohodka. Če dodatni zaslužek presega 450 eurov mesečno, se pokojnina zniža. Pri letno preseženem znesku 6.300 eurov se pokojnina zniža za 40 %. O dodatnem pridobitnem delu je oseba dolžna obvestiti nosilca zavarovanja.

Ob prenehanju pravice do pokojnine zaradi zmanjšane delovne zmožnosti, oseba lahko zaprosi za pridobitev pravice do starostne pokojnine, ki pa ne sme biti nižja od pokojnine, ki jo je prejemal iz naslova zmanjšane delovne zmožnosti.

5.2.3 ŠVEDSKA⁴

Invalidske dajatve, ki so enakovredne invalidskim pokojninam v večini evropskih držav, so uradno del sistema zdravstvenega zavarovanja. Posamezniki z invalidskimi prejemki še naprej pridobivajo pokojninske pravice v javnem pokojninskem sistemu. Prispevke pokrije državni proračun. Prejemki za starost iz javnega pokojninskega sistema za invalidne osebe tako kot pri ostalih zavarovancih temeljijo na zaslužku iz celotne aktivne dobe.

V primeru zmanjšanja zmožnosti za delo zaradi bolezni ali vsake druge telesne ali duševne nezmožnosti za 25% ali več, zakonodaja zagotavlja nadomestilo, in sicer:

- nadomestilo za bolezen (osebe stare od 30 do 64 let), če je delna ali popolna izguba zmožnosti dolgotrajna;
- nadomestilo za delovno aktivnost (osebe stare od 19 do 29 let), če je gre dalj časa trajajočo (vsaj eno leto) nezmožnost za delo na podlagi delne ali popolne nezmožnosti za delo.

Vse osebe, ki delajo na Švedskem, so zavarovane za nadomestila, vezana na dohodke in prejemajo dohodek, na podlagi tega prihodka pa lahko uveljavljajo pravico do pokojnine. Pravico do nadomestila za bolezen ali nadomestila za delovno aktivnost lahko uveljavljajo pod zgoraj navedenimi pogoji in če so v referenčnem obdobju vsaj eno leto prejemali dohodek, na podlagi katerega imajo pravico do pokojnine.

Osebe, ki so utrpely trajno zmanjšanje delovnih sposobnosti, so upravičene do invalidskega dodatka, ki se lahko izplačuje skupaj z nadomestilom za izgubo dohodka (nadomestilo za bolezen ali delovno aktivnost) ali pa samostojno. Samo zmanjšanje delovnih sposobnosti pa ne zadostuje za pridobitev

⁴ Gl. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (april 2016) – Bela knjiga o pokojninah; Mutual Information System on Social Protection (MISSOC tabels): <https://www.missoc.org/missoc-database/comparative-tables/results/>

pravice do invalidske pokojnine. Za uveljavljanje te pravice mora oseba dopolniti 19 let in imeti pred 65. letom starosti najmanj eno leto zmanjšane delovne sposobnosti, poleg tega pa mora izpolnjevati še naslednje pogoje:

- skoraj ves čas potrebuje postrežbo druge osebe in pomoč pri vsakdanjih opravilih;
- ne more delati ali študirati brez pomoči ali
- ima zaradi invalidnosti visoke dodatne stroške ali jih lahko pričakuje v bližnji prihodnosti.

Za izračun nadomestila za bolezen in nadomestila za delovno aktivnost se upošteva ocenjeni dohodek, temelječ na dohodkih, ki se upoštevajo za izračun pokojnine, ki jih je upravičenec prejemal na Švedskem v referenčnem obdobju pred trenutkom, ko je bila njegova delovna zmožnost zmanjšana za vsaj 25% za obdobje najmanj enega leta. Polno nadomestilo, vezano na dohodke, znaša 64% ocenjenega dohodka. Najvišje izplačano nadomestilo ne sme presegati zneska 1.879 eurov.

Ocenjeni dohodek temelji na povprečni vrednosti treh najvišjih letnih bruto dohodkov, prejetih v referenčnem obdobju. Dolžina referenčnega obdobja pa je odvisna od starosti upravičenca, in sicer:

- 5 let za osebo staro 53 let ali več,
- 6 let za osebo staro od 50 do 52 let
- 7 let za osebo staro od 47 do 49 let,
- 8 let za osebo staro 46 let ali manj.

Znesek zjamčenega dodatka je odvisen od zavarovalnega obdobja. Izračuna se na podlagi števila let, ko je oseba dejansko prebivala na Švedskem po 16. letu starosti, in preostalega ocenjenega zavarovalnega obdobja do 64. leta starosti. Za pridobitev celotnega zjamčenega nadomestila mora zavarovalno obdobje znašati najmanj 40 let. Če je obdobje krajše, se dodatek v vsakem manjkajočem letu do 40-letnega zavarovalnega obdobja zmanjša za eno štiridesetino. Polno nadomestilo v obliki zjamčenega nadomestila po 40 letih bivanja na Švedskem znaša 939 eurov mesečno.

Pri določitvi zneska nadomestila za invalidnost je treba upoštevati celoten položaj invalidne osebe, potrebo po različnih oblikah pomoči in morebitne dodatne stroške. Pokojnina se lahko izplača po treh stopnjah, in sicer v višini 36%, 53% ali 69% osnovnega zneska, določenega ob upoštevanju indeksa cen. Najvišji možni znesek izplačila je 3.240 eurov.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

Predlog zakona ne bo imel administrativnih posledic.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona ne bo povzročil posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona ne bo povzročil posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Sprejem zakona bo vplival na socialno področje, saj se bo s predlagano dopolnitvijo odpravila prikrajšanost delovnih invalidov pri izračunu njihove pokojninske osnove. Pri upokojitvi se tako pri izračunu pokojninske osnove ne bodo več upoštevala invalidska nadomestila za krajši delovni čas, temveč znesek v višini razlike med plačo, ki so jo zavarovanci prejemali za delo s krajšim delovnim časom od polnega, in plačo, ki bi jo prejemali, če bi isto delo opravljali s polnim delovnim časom.

Uporaba aktualnih mikrosimulacijskih modelov na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja, trga dela, socialnih transferjev in davkov bo omogočala optimalnejše načrtovanje, oblikovanje in izvajanje javnih politik na navedenih področjih, kar bi lahko vplivalo na učinkovitejši trg

dela, pravičnejšo porazdelitev socialnih transferjev, bolj vzdržen in učinkovit sistem pokojninskega in invalidskega varstva ipd.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona ne bo vplival na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne bo vplival na druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Zakon bo začel veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu RS, razen določbe predlaganega 3. člena, katere začetek uporabe je predviden v drugi polovici leta 2023, in sicer s 1. julijem 2023. Zaradi večje systemske spremembe pri načinu izračunavanja pokojninske osnove bo namreč Zavod potreboval določeno daljše obdobje za tehnično pripravo izvedbe.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predlog zakona je bil dne 27. 12. 2022 objavljen na E-demokraciji. Rok za pripombe na podani predlog je 30 dni.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi predloga zakona zunanji strokovnjaki niso sodelovali.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Luka Mesec, minister, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Simon Maljevac, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Dan Juvan, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- mag. Katja Rihar Bajuk, generalna direktorica Direktorata za delovna razmerja in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Danijel Kovač, vodja Sektorja za pokojnine in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

(zagotavljanje podatkov za izvajanje obveznega zavarovanja)

V Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22, v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2) se v prvem odstavku 12. člena druga alineja spremeni tako, da se glasi:

»- Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije - podatke, ki jih vodi v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje, zakonom, ki ureja dolgotrajno oskrbo, zakonom, ki ureja čezmejno izvajanje storitev, in predpisi EU, ki urejajo določitev pristojne zakonodaje v primeru napotitev in opravljanja dela oziroma dejavnosti v dveh ali več državah članicah EU, ter podatke iz obrazca prijave nezgode in poškodbe pri delu, ki jih v zvezi s prijavami nezgod in poškodb pri delu obdeluje v svojem informacijskem sistemu kot upravljavec ali obdelovalec;«.

Doda se nova sedemnajsta alineja, ki se glasi:

»- ministrstva, pristojnega za upravljanje informacijskega sistema za podporo poslovnim subjektom po zakonu, ki ureja poslovni register Republike Slovenije – podatke v zvezi s prijavami, odjavami in spremembami prijav za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in v zvezi s potrdili, izdanimi po predpisih o čezmejnem izvajanju storitev, ter podatke, ki se v zvezi z navedenimi prijavami in potrdili hranijo v centralni elektronski hrambi tega sistema;«

2. člen

(vzdrževanje mikrosimulacijskih modelov)

Za 12. členom se doda novi 12.a člen, ki se glasi:

»12.a člen

(Inštitut za ekonomska raziskovanja)

(1) Inštitut za ekonomska raziskovanja na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja in z njim povezanimi vsebinami za pristojno ministrstvo opravlja naslednje naloge:

- izvaja vzdrževanje in posodabljanje mikrosimulacijskih modelov na področju pokojnin, trga dela in socialnih transferjev;
- sodeluje pri pripravi izračunov, analiz in ukrepov na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

(2) Sredstva za ta namen se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije.«.

3. člen

(upoštevanje nadomestil)

V 32. členu se druga alineja prvega odstavka spremeni tako, da se glasi:

»- nadomestila plače iz invalidskega zavarovanja, ki jih je zavarovanec prejel zaradi dela na drugem delovnem mestu, nadomestila plače za čas poklicne rehabilitacije iz drugega odstavka 80. člena tega zakona in nadomestila plače iz invalidskega zavarovanja, ko je zavarovanec delal s krajšim delovnim časom od polnega po predpisih, ki so veljali oziroma se uporabljali pred uveljavitvijo oziroma začetkom uporabe Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 10/08 – ZVarDod, 98/09 – ZIUZGK, 38/10 – ZUKN, 61/10 –

ZSVarPre, 79/10 – ZPKDPIZ, 94/10 – ZIU, 94/11 – odl. US, 105/11 – odl. US, 110/11 – ZDIU12, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2, 9/17 – odl. US in 171/21 – odl. US; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-1), če je bil v času uživanja navedenih pravic obvezno zavarovan;«.

Doda se nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Zavarovancem, delovnim invalidom s pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega, ki so pravico pridobili na podlagi zakona ali ZPIZ-1, se osnove, izračunane za čas, ko so delali z delovnim časom, ki ustreza njihovi preostali delovni zmožnosti, in so prejeli delno nadomestilo ali delno invalidsko pokojnino, za ugotovitev pokojninske osnove preračunajo na povprečni znesek, ki ustreza osnovi za polni delovni čas.«.

4. člen (minimalni kapital pokojninske družbe)

V 331.f členu se v drugem odstavku prva alineja spremeni tako, da se glasi.

»- prvi rezultat se izračuna na naslednji način:

4 % matematičnih rezervacij, izračunanih na zadnji dan preteklega poslovnega leta, vključno z matematičnimi rezervacijami, izračunanimi za obveznosti iz pogodb, ki jih krije pozavarovanje, se pomnožijo z deležem, določenim v tretjem odstavku tega člena;«.

V tretjem odstavku se besedilo »oblikovanih« nadomesti z besedilom »izračunanih«.

V četrtem odstavku se besedilo »oblikovano« nadomesti z besedilom »izračunano«.

5. člen (zavarovalno-tehnične rezervacije)

332. člen se spremeni tako, da se glasi:

»332. člen (zavarovalno-tehnične rezervacije)

(1) Pokojninska družba v zvezi z vsemi posli dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki jih opravlja, za namen ugotavljanja kapitalske ustreznosti, izračuna ustrezne zavarovalno-tehnične rezervacije, ki izhajajo iz poslov dodatnih pokojninskih zavarovanj, ki jih opravlja.

(2) Pokojninska družba izračuna škodne rezervacije v skladu z določbami 332.a člena tega zakona in matematične rezervacije v skladu z določbami 332.b člena tega zakona.«.

6. člen (škodne rezervacije)

332.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»332.a člen (škodne rezervacije izračunane za namen ugotavljanja kapitalske ustreznosti)

(1) Škodne rezervacije, izračunane za namen ugotavljanja kapitalske ustreznosti, se izračunajo v višini ocenjenih obveznosti, ki jih je pokojninska družba dolžna izplačati na podlagi pogodb, pri katerih je zavarovalni primer nastopil do konca obračunskega obdobja, ne glede na to, ali je zavarovalni primer že prijavljen, vključno z vsemi stroški, ki na podlagi teh pogodb bremenijo pokojninsko družbo.

(2) Škodne rezervacije, izračunane za namen ugotavljanja kapitalske ustreznosti, poleg ocenjenih obveznosti za prijavljene nastale, a še nerešene škode vključujejo tudi ocenjene obveznosti za že nastale, a še neprijavljene škode.«.

(matematične rezervacije)

332.b člen se spremeni tako, da se glasi:

»332.b člen

(matematične rezervacije izračunane za namen ugotavljanja kapitalske ustreznosti)

(1) Matematične rezervacije, za namen ugotavljanja kapitalske ustreznosti, se izračunajo v višini sedanje vrednosti ocenjenih prihodnjih obveznosti pokojninske družbe na podlagi sklenjenih dodatnih pokojninskih zavarovanj, zmanjšanih za sedanjo ocenjeno vrednost prihodnjih premij, ki bodo vplačane na podlagi teh zavarovanj.

(2) Matematične rezervacije, za namen ugotavljanja kapitalske ustreznosti, se izračunavajo z uporabo ustreznega aktuarskega vrednotenja, ki upošteva vse prihodnje obveznosti pokojninske družbe, na podlagi posamezne zavarovalne pogodbe, vključno z:

- zajemčeni izplačili, do katerih je upravičen zavarovalec, zavarovanec ali drug upravičenec;
- vsemi upravičenji, med katerimi lahko zavarovalec, zavarovanec ali drug upravičenec izbira na podlagi zavarovalne pogodbe;
- stroški, vključno s provizijami.

(3) Pri izbiri metode aktuarskega vrednotenja pokojninska družba ustrezno upošteva metode vrednotenja premoženja kritnega sklada, ki jih uporablja.

(4) Pokojninska družba izračunava matematične rezervacije za namen ugotavljanja kapitalske ustreznosti, posamično za vsako zavarovalno pogodbo. Uporaba ustreznih približkov oziroma posplošitev je dovoljena samo, kadar je verjetno, da bo njihova uporaba privedla do približno enakega rezultata kot posamični izračun.

(5) Ne glede na prvi odstavek tega člena lahko pokojninska družba uporabi retrospektivno računsko metodo za izračun obveznosti, kadar zaradi narave zavarovalne pogodbe prospektivne računske metode ni mogoče uporabiti ali kadar je mogoče dokazati, da vrednost izračunane obveznosti ni manjša od obveznosti, izračunane z uporabo prospektivne računske metode.

(6) Matematične rezervacije, izračunane za namen ugotavljanja kapitalske ustreznosti v zvezi s pogodbo dodatnega pokojninskega zavarovanja, ne smejo biti manjše od odkupne vrednosti, kot jo določa ta zakon.

(7) Pokojninska družba v dodatku k letnemu poročilu opiše podlage in metode, ki jih uporablja pri izračunu matematičnih rezervacij.«.

(druge zavarovalno-tehnične rezervacije)

332.c člen se črta.

(kritni sklad)

V 332.č členu se v prvem odstavku besedilo »oblikovati« nadomesti z besedilom »izračunati«.

V drugem odstavku se za besedilom »višini« doda besedilo »izračunanih«.

V sedmem odstavku se za besedilom »višino« doda besedilo »izračunanih«.

(izračunavanje in ugotavljanje)

V 332.f členu se v prvem odstavku pri 4. in 5. točki za besedilom »rezervacij« doda besedilo »iz 332. člena tega zakona«.

11. člen
(vrste dovoljenih naložb pokojninskih družb)

V 332.h členu se v prvem odstavku pri 18. točki črta besedilo »skupaj s pozavarovateljevimi deleži zavarovalno-tehničnih rezervacij«.

Prehodne in končne določbe

12. člen
(upoštevanje nadomestil in ponovna odmera)

Zavarovancem, ki so zaradi dela s krajšim delovnim časom od polnega prejemali delno nadomestilo po ZPIZ-2 ali delno invalidsko pokojnino po ZPIZ-1 in so vložili zahtevo za priznanje pravice do pokojnine, o kateri do začetka uporabe tega zakona še ni bilo odločeno, se pokojninska osnova izračuna ob upoštevanju novega petega odstavka 32. člena zakona.«

13. člen
(prijave, ki jih vloga FURS)

V Zakonu o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 111/13 in 97/14) se v 39. členu črta besedilo »osebe, zaposlene pri delodajalcih fizičnih osebah, ki ne opravljajo dejavnosti,«.

14. člen
(začetek veljavnosti in uporabe)

(1) Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

(2) Določbe spremenjene druge alineje prvega odstavka 32. člena zakona in novi peti odstavek 32. člena zakona se začnejo uporabljati 1. julija 2023.

OBRAZLOŽITEV ČLENOV:

K 1. členu:

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zavod) od Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZZS) že pridobiva podatke, ki jih le-ta vodi v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje. Za izvajanje svojih zakonskih pooblastil pa Zavod potrebuje tudi podatke, ki jih ZZZS vodi v skladu z zakonom, ki ureja dolgotrajno oskrbo, in zakonom, ki ureja čezmejno izvajanje storitev, ter podatke iz obrazca prijave nezgode in poškodbe pri delu, ki jih v zvezi s prijavami nezgod in poškodb pri delu obdeluje v svojem informacijskem sistemu kot upravljavec ali obdelovalec.

Podatki, ki jih ZZZS vodi v skladu z zakonom, ki ureja dolgotrajno oskrbo:

V Zakonu o dolgotrajni oskrbi (Uradni list RS, št. 196/21) je urejeno odločanje o pravicah do dolgotrajne oskrbe, ki bodo med drugimi nadomestile tudi pravico do dodatka za pomoč in postrežbo, ki ga v skladu z 99. členom Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22, v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2) prizna in izplačuje Zavod. Po 141. členu ZDOsk osebe, ki so na dan uveljavitve ZDOsk pridobile pravico do dodatka za pomoč in postrežbo na podlagi predpisov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, do dodatka za pomoč in postrežbo na podlagi predpisov o vojnih veteranih, pravico na podlagi predpisov o socialnovarstvenih storitvah ali na podlagi predpisov, ki urejajo socialno vključevanje invalidov, do družinskega pomočnika na podlagi predpisov o socialnem varstvu, do storitev institucionalnega varstva ali pomoči na domu, obdržijo te pravice oziroma storitve do izdaje novih odločb o odobritvi pravic iz DO v skladu z 39. členom ZDOsk. Iz navedenega izhaja, ne glede na pomanjkljivosti, ki so ugotovljene v zvezi z izvajanjem ZDOsk, da bo potrebno odločanje o prenehanju pravice do dodatka za pomoč in postrežbo, priznanega po 99. členu ZPIZ-2 oziroma po prejšnjih predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, če bo osebi priznana pravica do storitev dolgotrajne oskrbe. Če pristojnost za odločanje o prenehanju pravice do dodatka za pomoč in postrežbo v primerih pridobitve pravice po ZDOsk ne bo izrecno podeljena drugemu organu, bo o tem odločal Zavod, ki je pravico priznal, pri tem pa bo za uživalce dodatka za pomoč in postrežbo nujno potreboval podatke o odločitvah ZZZS. Veljavni ZDOsk ne vsebuje določb o posredovanju podatkov o odločitvah ZZZS, s katerimi preneha pravica do dodatka za pomoč in postrežbo, Zavodu, ki naj bi o prenehanju teh pravic odločil. S predlagano spremembo se vzpostavlja ustrezna pravna podlaga za posredovanje podatkov, z dopolnitvijo ZDOsk pa se pričakuje ureditev in razmejitev pravic po ZDOsk in drugih zakonih ter pristojnosti za odločanje o prenehanju pravic.

Podatki, ki jih ZZZS vodi v skladu z zakonom, ki ureja čezmejno izvajanje storitev:

V Zakonu o čezmejnem izvajanju storitev (Uradni list RS, št. 10/17 in 119/21; v nadaljnjem besedilu: ZČmIS) je urejena pristojnost ZZZS, da za delavce, ki jih delodajalec s sedežem v RS napoti na delo v drugo državo članico EU v skladu z 12. členom Uredbe (ES) 883/2004, izdaja potrdila A1, s katerimi je določena pristojnost zakonodaje Republike Slovenije (RS) za vključitev v obvezna socialna zavarovanja. ZZZS je tudi pristojen za izdajo potrdil A1 o določitvi pristojne zakonodaje za osebe, ki v skladu s 13. členom te uredbe opravljajo delo v dveh ali več državah članicah EU, za enega ali več delodajalcev, s sedežem v RS ali v drugih državah članicah EU. Določitev pristojne zakonodaje za vključitev v obvezna socialna zavarovanja je predhodno vprašanje, kadar Zavod odloča o lastnosti zavarovanca na podlagi določb Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. [111/13](#) in [97/14](#); v nadaljnjem besedilu: ZMEPIZ-1). Pomembni so podatki o obdobju veljavnosti izdanih potrdil A1, zlasti tistih, ki jih ZZZS izda po 8. členu ZČmIS in na podlagi katerih spremeni zavarovalno podlago po uradni dolžnosti skladno z osmim odstavkom 9. člena ZČmIS. Prav tako je potrebna pridobitev podatkov o prenehanju veljavnosti in odpravi potrdil A1 na podlagi 11. člena ZČmIS, saj je v večini teh primerov potrebno uvesti postopek ugotavljanja lastnosti zavarovanca za ureditev obveznih socialnih zavarovanj. Poleg tega so pomembni tudi podatki o določitvi pristojne zakonodaje v vseh drugih primerih, ko oseba opravlja delo ali dejavnost

v dveh ali več državah članicah EU, če gre za odločanje o obveznosti zavarovanja in plačevanja prispevkov v RS, oseba pa ima sklenjena pravna razmerja tudi v drugih državah članicah EU. S predlagano spremembo se omogoča Zavodu pridobitev podatkov o izdanih, razveljavljenih in odpravljenih potrdilih A1, ki bo omogočilo učinkovitejše odločanje o lastnosti zavarovanca v primerih, kjer je obstoj in veljavnost potrdila A1 predhodno vprašanje.

Podatki iz obrazca prijave nezgode in poškodbe pri delu:

Zavod podatek o prijavi poškodbe pri delu potrebuje za odločanje o priznanju pravic iz invalidskega zavarovanja ali priznanju pravic po umrlem zavarovancu. Podatek bo Zavod pridobil z individualno izmenjavo podatkov med institucijama, v primerih postopkov priznanja oz. varstva pravic iz invalidskega zavarovanja (razvrstitvene odločbe) in postopkov priznanja in varstva pravic po umrlem zavarovancu, kadar je treba preveriti ali je invalidnost, telesna okvara ali smrt posledica poškodbe pri delu. Ker je sistem prijave poškodbe pri delu do sedaj potekal v papirni obliki, je do sedaj običajno osebni zdravnik, ki je podal predlog ocene invalidnosti ali telesne okvare, priložil tudi kopijo prijave poškodbe pri delu (kopijo obrazca ER-8), kadar je bila ta zatrjevana.

V Uradnem listu RS, št. 78/2022, je bil objavljen nov Pravilnik o prijavi nezgode in poškodbe pri delu (v nadaljnjem besedilu: nov pravilnik), ki je pričel veljati 1. 9. 2022 in ureja enotno elektronsko prijavo nezgode in poškodbe pri delu ter določa način, vsebino in postopek prijave nezgod in poškodb pri delu. Papirni obrazci ER-8 se z uveljavitvijo navedenega pravilnika povsem ukinjajo in Zavod ne bo mogel več pridobiti podatkov o poškodbi pri delu od osebnega zdravnika.

ZZZS od 1. 9. 2022 v zvezi s prijavo poškodbe pri delu (zaradi izvajanja obveznega zdravstvenega zavarovanja, vključno z ugotavljanjem in uveljavljanjem povračila škode in drugih stroškov) v skladu z novim pravilnikom v svojem informacijskem sistemu vodi oz. zagotavlja vse podatke, ki jih Zavod potrebuje za popolno in pravilno ugotovitev dejanskega stanja v prej navedenih postopkih. ZZZS bo elektronsko vodil podatke splošnega dela obrazca, ki jih bo elektronsko izpolnil delodajalec oz. ZZZS kot pooblaščen organ, in podatke zdravstvenega dela obrazca, ki ga bo osebni zdravnik poškodovanca elektronsko izpolnil in ga v sistemu »on-line« posredoval v informacijski sistem ZZZS.

Zavod trenutno nima pravnih podlag za pridobivanje oz. izmenjavo podatkov o prijavi poškodbe pri delu od drugih nosilcev javnih pooblastil, niti v 12. členu ZPIZ-2 niti v kakšnem drugem zakonu. S predlagano dopolnitvijo druge alineje prvega odstavka 12. člena ZPIZ-2 bi pridobil pravno podlago, da podatke o nezgodi in poškodbi pri delu pridobi iz uradne evidence, ki je najbližje viru podatkov, hkrati pa bodo lahko podatki pridobljeni v elektronski obliki, kar zagotavlja hitro in kvalitetno pridobitev podatkov, potrebnih za pravilno in popolno ugotovitev dejanskega stanja v upravnih postopkih.

Podatki od Ministrstva za javno upravo iz Centralne elektronske hrambe sistema za podporo poslovnim subjektom (SPOT)

V Zakonu o poslovnem registru Slovenije (Uradni list RS, št. 49/06, 33/07 – ZSReg-B, 19/15 in 54/17; v nadaljnjem besedilu: ZPRS-1) je urejeno delovanje sistema za podporo poslovnim subjektom, ki je v skladu z deveto alinejo 2. člena ZPRS-1 celota postopkov in informacijskih rešitev, ki zagotavlja oddajo prijave, predloga ali druge vloge za vpise v sodni register v skladu z zakonom, ki ureja sodni register, za vpise v poslovni register v skladu s tem zakonom in za druge postopke, ki jih je treba opraviti za zagotovitev pogojev za začetek poslovanja enote poslovnega registra ali v zvezi s kasnejšimi spremembami. Kot je določeno v deseti alineji 2. člena ZPRS-1, je »informacijski sistem za podporo poslovnim subjektom« računalniški sistem, ki ga upravlja Ministrstvo za javno upravo (v nadaljnjem besedilu: MJU) in zagotavlja ustrezno informacijsko podporo za integrirano izvajanje poslovnih procesov za podporo poslovnim subjektom. V ta sistem za podporo poslovnim subjektom je v skladu s četrto alinejo prvega odstavka 11.a člena ZPRS-1 vključena oddaja prijav, predlogov ali drugih vlog v postopkih za podporo poslovnim subjektom glede prijave, odjave ali spremembe prijave v sistemu

socialnega zavarovanja v skladu z zakoni, ki urejajo zdravstveno, pokojninsko in druga socialna zavarovanja.

Sestavni del informacijskega sistema za podporo poslovnim subjektom je na podlagi šestega odstavka 11.b člena ZPRS-1 tudi sistem za začasno centralno elektronsko hrambo dokumentov (v nadaljnjem besedilu: CEH), ki zagotavlja elektronske dokumente za potrebe izvajanja postopkov za podporo poslovnim subjektom v informacijskem sistemu za podporo poslovnim subjektom, vendar ne več kot šest mesecev od zaključka postopka. V CEH so vključeni vsi elektronski dokumenti, ki se izmenjujejo prek informacijskega sistema za podporo poslovnim subjektom. V CEH se poleg elektronskih vlog za prijavo, odjavo ali spremembo prijave za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ki se obravnavajo kot vloge), ter potrjenih sklepov o odobritvi teh vlog (to so na ZZZS potrjene in sprejete prijave, odjave in spremembe zavarovanja), hranijo tudi vsa dokazila, ki so priložena elektronskim vlogam.

Ta dokazila so za Zavod zelo pomembna, saj je po 81. členu ZMEPIZ-1 pristojen za odločanje o lastnosti zavarovanca pokojninskega in invalidskega zavarovanja in je s tem organ z javnimi pooblastili, ki je pristojen odločati v postopkih o prijavah odjavah ali spremembah prijave v sistemu obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja. To pomeni, da Zavod za odločanje o lastnosti zavarovanca ter o prijavah odjavah ali spremembah prijave v sistemu obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja potrebuje dokumente, ki se hranijo v CEH v zvezi s temi postopki, in sicer za obdobje, v katerem se lahko skladno s tretjim in četrtem odstavkom 81. člena ZMEPIZ-1 ugotavlja lastnost zavarovanca.

Zavod sicer na podlagi 139. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22–ZDeb) dostopa do dokumentov, ki so bili shranjeni v CEH poleg prijave, odjave ali spremembe prijave za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, in še niso bili izbrisani iz CEH po poteku zakonsko določenega časa hrambe. Zaradi časovno omejenega roka hrambe dokumentov v CEH, ki je v skladu s šestim odstavkom 11.b člena ZPRS-1 določen na šest mesecev od zaključka postopka, Zavodu ne bo omogočen vpogled v dokumente v vseh postopkih ugotavljanja lastnosti zavarovanca, ki bi bili začeti po poteku šestih mesecev od zaključka postopka vložitve prijave, odjave ali spremembe prijave za pokojninsko in invalidsko zavarovanje prek sistema za podporo poslovnim subjektom, zaradi česar je potreben prenos teh dokumentov v informacijski sistem Zavoda. S predlagano dopolnitvijo se vzpostavlja pravna podlaga za prenos dokumentov iz CEH, ki so pomembni v postopkih ugotavljanja lastnosti zavarovanca po določbah ZMEPIZ-1.

K 2. členu

Inštitut za ekonomska raziskovanja (v nadaljnjem besedilu: IER) je samostojna raziskovalna organizacija, ki je bila ustanovljena leta 1995 z Uredbo o združitvi Ekonomskega inštituta in Inštituta za ekonomiko, statistiko in demografijo. S Sklepom o preoblikovanju inštituta za ekonomska raziskovanja v javni raziskovalni zavod (Uradni list RS, št. 52/98, 65/99, 13/03, 11/06 in 47/11) se je s preoblikovanjem Inštituta za ekonomska raziskovanja, ki ga je ustanovil Izvršni svet Skupščine SRS z uredbo št. 022-22/65 z dne 8. 11. 1965 (Uradni list SRS, št. 2/65) ustanovil javni raziskovalni zavod IER. Ustanovitelj IER je Republika Slovenija, ustanoviteljske pravice in obveznosti pa izvršuje Vlada Republike Slovenije.

IER je javni neprofitni zavod, katerega poslanstvo je ustvarjanje novega temeljnega znanja in izvajanje vrhunskih mednarodno priznanih raziskav na področju ekonomije. Pri tem se usmerja na raziskovalna področja, ki so pomembna za družbeni, ekonomski, socialni in trajnostni razvoj Republike Slovenije. Izjemno pomemben sestavni del poslanstva je tudi uporaba temeljnega znanja in razvitih znanstvenih metod v aplikativnih in razvojnih projektih, v vzgoji in usposabljanju mladih raziskovalcev ter pedagoškem procesu na visokošolskih zavodih. Iz Sklepa o preoblikovanju in statuta IER izhaja, da IER

opravlja temeljno aplikativno raziskovanje ter skrbi za razvoj in delovanje infrastrukture v okviru Raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije. IER se vključuje v domačo in mednarodno znanstveno raziskovalno dejavnost in se v ta namen povezuje s sorodnimi organizacijami doma in v svetu.

IER se že od 70-tih let prejšnjega stoletja ukvarja z razvojem ekonometričnih modelov slovenskega gospodarstva, ki generirajo različne nujno potrebne analitične vhodne podatke za oblikovanje in izvedbo javnih politik. Pri svojem delu tesno sodeluje z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstvom za finance, Ministrstvom za zdravje in drugimi resorji, za katere je izvedel številne projekte ali raziskave na področju davkov, pokojninskega sistema, demografije, zdravstva, dolgotrajne oskrbe ipd. Izvedba tovrstnih raziskav zahteva vzpostavitev ustrezne analitične infrastrukture in njeno sprotno posodabljanje. V kontekstu različnih raziskovalnih projektov je IER vzpostavil in nadgradil tudi nabor mikrosimulacijskih modelov na področju pokojnin, trga dela in socialnih transferjev. Navedeni modeli so bili v pretežni meri razviti v okviru projektov sofinanciranih z evropskimi kohezijskimi ali drugimi namenskimi raziskovalnimi sredstvi.

Leta 2023 se končuje zadnji tovrstni projekt »Nadgradnja analitičnih modelov na področju pokojninskega sistema«, sofinanciran s strani Evropskega socialnega sklada. V okviru projekta so bili vzpostavljeni ali nadgrajeni trije mikrosimulacijski modeli, in sicer na področju trga dela, socialnih transferjev in pokojnin, obenem s posodobljenim vzorcem vhodnih podatkov. Z ustrezno uporabo razvitih in redno vzdrževanih programskih orodij bomo omogočili bolj kakovostno pripravo in izvedbo določenih ukrepov/reform ter ustrezno informiranje strokovne, zainteresirane in splošne javnosti o izzivih na pomembnih področjih delovanja slovenske vlade v naslednjih desetletjih, predvsem v okviru pokojninskega sistema, kakor tudi na področjih davčnega sistema in socialnih prispevkov, socialnih transferjev ter trga dela, s katerimi se soočamo. Ker nadaljnje financiranje tovrstnih aktivnosti v okviru raziskovalnih projektov objektivno ni več mogoče, je potrebno zagotoviti sistemsko financiranje za sprotno vzdrževanje in posodabljanje navedenih modelskih orodij.

Po predlagani prvi alineji člena je predvideno izvajanje vzdrževanja in posodabljanja mikrosimulacijskih modelov na področju pokojnin, trga dela in socialnih transferjev. V okviru te aktivnosti se s strani IER predvideva:

- testiranje modelov in primerjava rezultatov z rezultati sedanjih različic modelov – po potrebi izboljševanje programske kode modela;
- ustrezno prilagajanje modelov potrebam naročnika za določene posamezne možne scenarije predvidenih ukrepov na področjih, ki jih bodo modeli pokrivali;
- redno vzdrževanje baz podatkov z najnovejšimi dostopnimi podatki in temu ustrezno prilagajanje programske kode modelov.

V okviru druge alineje člena je predvideno sodelovanje pri pripravi izračunov, analiz in ukrepov na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja s strani IER. V okviru te aktivnosti bo IER:

- pripravljati in prilagajati izpise rezultatov modelov glede na potrebe naročnika;
- opravljati predstavitve modelov in prikaz praktične uporabe modelov s pripravo in izvedbo določenega scenarija skupaj s prikazom in razlago dobljenih rezultatov;
- uporabil nove različice modela za oceno posledic načrtovanih ukrepov ekonomske politike na obravnavanih področjih;
- opravil simulacije in pripravil analize pridobljenih rezultatov.

Sredstva za namen, ki je opredeljen v prvem odstavku člena, se zagotavljajo iz proračuna Republike Slovenije.

K 3. členu

S tem členom se spreminja obstoječi 32. člen ZPIZ-2 na način, da je omogočen drugačen izračun pokojninske osnove za prejemnike delnega nadomestila zaradi dela s krajšim delovnim časom po določbah ZPIZ-2 in delne invalidske pokojnine po določbah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. [109/06](#) – uradno prečiščeno besedilo, [114/06](#) – ZUTPG, [10/08](#) – ZVarDod, [98/09](#) – ZIUZGK, [38/10](#) – ZUKN, [61/10](#) – ZSVarPre, [79/10](#) – ZPKDPIZ, [94/10](#) – ZIU, [94/11](#) – odl. US, [105/11](#) – odl. US, [110/11](#) – ZDIU12, [40/12](#) – ZUJF, [96/12](#) – ZPIZ-2, [9/17](#) – odl. US in [171/21](#) – odl. US; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-1), kar zagotavlja doseganje namena predlaganega zakona in hkrati njegovo izvedljivost.

V drugi alineji prvega odstavka 32. člena ZPIZ-2 so navedena nadomestila iz invalidskega zavarovanja, ki se upoštevajo za izračun pokojninske osnove v zneskih, kot jih je zavarovanec prejel. Namen tega zakona je, da se način upoštevanja za izračun pokojninske osnove spremeni le za delna nadomestila zaradi dela s krajšim delovnim časom po določbah ZPIZ-2 in delne invalidske pokojnine po določbah ZPIZ-1, ki so s predlagano spremembo izvzeta iz spremenjene določbe, saj so ta nadomestila odmerjena od invalidske pokojnine in so praviloma nižja od nadomestil, uveljavljenih po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 12/92, 56/92 - odl. US, 43/93 - odl. US, 67/93 - odl. US, 5/94, 7/96, 29/97 - odl. US, 54/98 in 106/99 - ZPIZ-1; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ/92) ali predpisih pred ZPIZ/92, prav tako so nižja od plače in nadomestil plače (pri zavarovancih v delovnem razmerju) oziroma od zavarovalnih osnov (pri samozaposlenih zavarovancih in drugih zavarovancih, ki ne prejemajo plače) za čas, ko v okviru preostale delovne zmožnosti opravljajo delo. Način upoštevanja v zavarovalno osnovo se tako ne spreminja za nadomestila, ki so bila uveljavljena na podlagi ZPIZ/92, ki se je v delu, ki se nanaša pravice iz invalidskega zavarovanja, uporabljal do 31. 12. 2002, in na podlagi predpisov, ki so veljali pred uveljavitvijo ZPIZ/92.

V novem petem odstavku je urejen nov način upoštevanja delnega nadomestila zaradi dela s krajšim delovnim časom po določbah ZPIZ-2 in delne invalidske pokojnine po določbah ZPIZ-1, in sicer tako, da se za zavarovance, ki so prejeli navedena nadomestila oziroma delno invalidsko pokojnino, za izračun pokojninske osnove upoštevajo plače, nadomestila oziroma zavarovalne osnove, kot bi veljale za te zavarovance, če bi delali s polnim delovnim časom. Preračun se izvede na podlagi podatkov o osnovah zavarovanja, ki se nanašajo na krajši delovni čas, z upoštevanjem števila ur polnega delovnega časa za obdobja, za katera so bila izplačana navedena nadomestila iz invalidskega zavarovanja.

K 4. členu

Konec leta 2021 je bila v Uradnem listu Evropske unije, L 416, z dne 23. 11. 2021 objavljena Uredba Komisije (EU) 2021/2036 z dne 19. novembra 2021 o spremembi Uredbe (ES) št. 1126/2008 o sprejetju nekaterih mednarodnih računovodskih standardov v skladu z Uredbo (ES) št. 1606/2002 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z Mednarodnim standardom računovodskega poročanja 17, ki je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah, veljati pa je začela dvajseti dan po objavi.

Z Uredbo 2021/2036 je bil sprejet Mednarodni standard računovodskega poročanja (MSRP) 17 Zavarovalne pogodbe (v nadaljnjem besedilu: MSRP 17) in z njim povezane spremembe drugih mednarodnih standardov računovodskega poročanja oziroma mednarodnih računovodskih standardov in Pojasnila Stalnega odbora za pojasnjevanje SOP-27.

MSRP 17 se uporablja za zavarovalne pogodbe, pozavarovalne pogodbe in naložbene (investicijske) pogodbe z možnostjo diskrecijske udeležbe in določa celovit pristop k obračunavanju zavarovalnih pogodb. Njegov cilj je zagotoviti, da podjetje v svojih računovodskih izkazih navede ustrezne informacije, ki nazorno predstavljajo zavarovalne pogodbe, in so zanesljiva podlaga za uporabnike računovodskih

izkazov, da ocenijo vpliv zavarovalnih pogodb na finančni položaj, finančno uspešnost in denarne tokove podjetja.

Uvedba MSRP 17 prinaša velike spremembe v merjenju zavarovalnih pogodb in prinaša novo terminologijo. Med drugim MSRP 17 ne predvideva več oblikovanje škodnih, matematičnih in drugih zavarovalno-tehničnih rezervacij, medtem ko so omenjene rezervacije po Direktivi (EU) 2016/2341 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o dejavnostih in nadzoru institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje (UL L št. 354 z dne 23. 12. 2016, str. 37; v nadaljnjem besedilu: direktiva IORP II) še vedno predpisane in jih bodo morale pokojninske družbe za potrebe kapitalske ustreznosti še vedno izračunavati.

Glede na navedeno je potrebno določiti jasno razmejitev med določbami zakona, ki se nanašajo na bonitetni nadzor (zahtevami, ki izhajajo iz direktive IORP II) in določbami, ki se nanašajo na računovodsko poročanje (zahtevami MSRP). V zvezi s tem so tako potrebne spremembe drugega, tretjega in četrtega odstavka 331.f člena ZPIZ-2, 332. do 332.č člena ZPIZ-2, 332,f člena ZPIZ-2 in 18. točke prvega odstavka 332.h člena ZPIZ-2.

S spremembo tega člena se določa, da se matematične rezervacije izračunajo in ne oblikujejo ,kot je to določeno sedaj.

K 5. členu

V skladu z obrazložitvijo k 4. členu se jasno določa, da se izračunajo ustrezne zavarovalno-tehnične rezervacije za namen ugotavljanja kapitalske ustreznosti pokojninske družbe. Določeno je še, da pokojninska družba izračuna škodne rezervacije v skladu z določbami 332.a člena ZPIZ-2 in matematične rezervacije v skladu z določbami 332.b člena ZPIZ-2.

K 6. členu

V skladu z obrazložitvijo k 4. členu je jasno določeno izračunavanje škodnih rezervacij za namen ugotavljanja kapitalske ustreznosti.

K 7. členu

V skladu z obrazložitvijo k 4. členu je jasno določeno izračunavanje matematičnih rezervacij za namen ugotavljanja kapitalske ustreznosti.

K 8. členu

V skladu z obrazložitvijo k 4. členu je določeno črtanje 332.c člena, ki je doslej opredeljeval druge zavarovalno-tehnične rezervacije.

K 9. členu

V skladu z obrazložitvijo k 4. členu je določeno izračunavanje zavarovalno-tehničnih rezervacij.

K 10. členu

V skladu z obrazložitvijo k 4. členu je jasneje zapisano, da gre za izračunavanje višine zavarovalno-tehničnih rezervacij iz 332. člena tega zakona in vrednosti in vrste naložb, ki niso financirane iz zavarovalno-tehničnih rezervacij iz 332. člena tega zakona.

K 11. členu

V skladu z obrazložitvijo k 4. členu se črta del besedila glede terjatve do pozavarovateljev, in sicer del, ki se nanaša na pozavarovateljeve deleže zavarovalno-tehničnih rezervacij.

K 12. členu:

V členu prehodne določbe je določena uporaba novega načina izračuna pokojninske osnove z upoštevanjem nadomestil za krajši delovni čas v skladu z novim petim odstavkom 32. člena ZPIZ-2 za vse primere, v katerih do začetka uporabe tega zakona, to je do 1. 7. 2023, odločba o odmeri pokojnine še ni bila izdana, ne glede na to, kdaj je bil uveden postopek za uveljavljanje pravic.

K. 13. členu:

S tem členom se spreminja 39. člen ZMEPIZ-1 z namenom, da se zagotovi nemoteno pridobivanje podatkov, potrebnih za izračun pokojninske osnove, za zavarovance, za katere po uveljavitvi spremenjenega obrazca za obračun davčnih odtegljajev Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS) ne bo mogla več posredovati obrazcev M-4 Zavodu.

V 39. členu ZMEPIZ-1 je sedaj določeno, da FURS posreduje prijavo podatkov o osnovi v preteklem koledarskem letu ter prijavo sprememb teh podatkov (gre za podatke na obrazcih M-4) tudi za osebe, ki so zaposlene pri delodajalcih-fizičnih osebah, ki ne opravljajo dejavnosti. Za te osebe je sedaj določeno, da morajo njihovi delodajalci predlagati obrazce REK-1f kot posebno obliko obračuna davkov in prispevkov od plač, ki vsebujejo tudi podatke, potrebne za pripravo in sporočanje podatkov o osnovi, od katere so plačani prispevki, za potrebe izračuna pokojninske osnove. V praksi so nekateri od teh delodajalcev, ki so zaposlovali delavce za osebno pomoč ali pomoč v gospodinjstvu in ne v okviru opravljanja kakšne dejavnosti, oddajali obrazce REK-1, ki se uporabljajo za delavce v delovnem razmerju pri pravnih osebah in fizičnih osebah, ki opravljajo dejavnost in ne vsebujejo vseh podatkov, potrebnih za izračun pokojninske osnove. Zaradi tega posledično FURS ni mogel zanje posredovati obrazcev M-4, kar je povzročalo težave tako Zavodu pri pridobivanju podatkov za te zavarovance kot tudi FURS pri izpolnjevanju njenih zakonskih obveznosti.

S spremembami na področju obračuna davčnih odtegljajev od plače in nadomestil plače, to je z uvedbo obrazca REK-O, ki je urejena v Pravilniku o vsebini in obliki obračuna davčnih odtegljajev (Uradni list RS, št. 60/22 in 96/22), se ta problem rešuje. Ukinja se namreč sedaj veljavni obrazec REK-1f, ki se bo uporabljal le še za dohodke, izplačane za obdobja do vključno 31. 12. 2022, za dohodke, izplačane za obdobje od 1. 1. 2023 dalje, pa bo obvezna predložitev obračuna davčnih odtegljajev od plače in nadomestil plače na obrazcih REK-O tudi za delodajalce fizične osebe, ki ne opravljajo dejavnosti in zaposlujejo delavce v delovnem razmerju. To pomeni, da se bo poročanje o izplačanih dohodkih iz delovnega razmerja z letom 2023 poenotilo za vse delodajalce in bo torej za vse delodajalce enak tudi način sporočanja individualnih podatkov o pokojninskih osnovah za osebe v delovnem razmerju v rubrikah od M01 do M10 v okviru obrazca REK-O. Zavod bo lahko za vse delavce, ne glede na status njihovega delodajalca, oblikoval prijave podatkov o osnovah (obrazce M-4), FURS bo lažje izvajal nadzor nad pravilnostjo obračunavanja davčnih odtegljajev, hkrati pa bo tako za Zavod kot za FURS prenehala obveznost posebne obdelave podatkov za to skupino zavarovancev.

K 14. členu

S to določbo je določen začetek veljavnosti zakona, in sicer ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

S predlaganim 3. členom tega zakona bo uvedena večja sistemska sprememba pri načinu izračunavanja pokojninske osnove, za katero Zavod potrebuje več časa za tehnično pripravo izvedbe. Iz navedenega

razloga je predviden začetek uporabe določbe tega zakona v drugi polovici leta 2023, in sicer s 1. julijem 2023.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo):

12. člen (zagotavljanje podatkov za izvajanje obveznega zavarovanja)

(1) Zavod za izvajanje obveznega zavarovanja v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja matično evidenco o zavarovancih in uživalcih pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, pridobiva in nadalje obdeluje potrebne podatke o zavarovancih in uživalcih pravic po tem zakonu brez njihove predhodne pisne privolitve iz evidenc, ki se vodijo na podlagi zakona, vključno s podatki, ki so davčna tajnost. Zavod pridobiva podatke od naslednjih upravljavcev:

- Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: finančna uprava) – podatke, ki jih vodi po zakonu, ki ureja davčni postopek, in zakonu, ki ureja finančno upravo;
- Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije – podatke, ki jih vodi v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje;
- Zavoda za zaposlovanje Republike Slovenije – podatke, ki jih vodi v skladu z zakonom, ki ureja trg dela, in zakonom, ki ureja zaposlovanje, samozaposlovanje in delo tujcev;
- centrov za socialno delo – podatke, ki jih vodijo v skladu z zakonom, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke, zakonom, ki ureja socialno varstvo, in zakonom, ki ureja rejniško dejavnost;
- ministrstva, pristojnega za delo – podatke, ki jih vodi v skladu z zakonom, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke;
- Inšpektorata Republike Slovenije za delo – podatke, ki jih vodi v skladu z zakonom, ki ureja inšpekcijo dela, zakonom, ki ureja delovna razmerja, in zakonom, ki ureja varnost in zdravje pri delu;
- Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES) – podatke, ki jih vodi v skladu z zakonom o poslovnem registru;
- upravljavca Centralnega registra prebivalstva – podatke, ki jih vodi v skladu z zakonom, ki ureja centralni register prebivalstva, zakonom, ki ureja državljanstvo, in zakonom, ki ureja prijavo prebivališča;
- upravljavca matičnega registra – podatke, ki jih vodi v skladu z zakonom, ki ureja matični register;
- Vrhovnega sodišča Republike Slovenije – podatke, ki jih vodi v skladu z zakonom, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilno prenehanje;
- upravljavca Evidenčnega analitskega informacijskega sistema za visoko šolstvo v Republiki Sloveniji – podatke, ki jih vodi v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo;
- upravljavca Centralne evidence udeležencev vzgoje in izobraževanja – podatke, ki jih vodi v skladu z zakonom, ki ureja organizacijo in financiranje vzgoje in izobraževanja;
- upravljavca Registra kmetijskih gospodarstev – podatke, ki jih vodi v skladu z zakonom, ki ureja kmetijstvo;
- nosilca poklicnega zavarovanja – podatke, ki jih vodi v skladu s tem zakonom;
- upravljavcev evidenc – podatke, ki jih vodijo v skladu z zakonom, ki ureja evidence na področju dela in socialne varnosti;
- izvajalcev plačilnih storitev – podatke, ki jih vodijo na podlagi zakona, ki ureja plačilne storitve.

(2) Podatke iz prejšnjega odstavka zavod pridobiva tudi o družinskih članih zavarovancev in uživalcev pravic po tem zakonu, če so ti potrebni za ugotavljanje pravic in obveznosti zavarovancev in uživalcev pravic po tem zakonu.

(3) Upravljalci uradnih in drugih evidenc so dolžni zavodu v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja matično evidenco zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, zahtevane podatke posredovati brezplačno. Pridobitev podatkov se lahko omogoči tudi na samodejni način.

(4) Zavod lahko evidence, ki jih vodi po tem zakonu in po zakonu, ki ureja matično evidenco zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, poveže z evidencami upravljavcev iz prvega odstavka tega člena tako, da je možna samodejna pridobitev

podatkov v evidencah na način, da se osebni podatki samodejno posodobijo ali da povezovanje omogoča vsaj, da se v evidencah pri osebnih podatkih določenega ali določljivega posameznika pojavi samodejno opozorilo, da je pri njegovih podatkih v drugi zbirki osebnih podatkov prišlo do spremembe. Za povezovanje se kot identifikacijska povezovalna znaka osebe uporabita osebno ime in njegova enotna matična številka občana ali njegova davčna številka.

32. člen **(upoštevanje nadomestil)**

- (1) Za izračun pokojninske osnove se štejejo tudi:
- nadomestila plače, izplačana po predpisih o delovnih razmerjih in predpisih o urejanju trga dela;
 - nadomestila plače iz invalidskega zavarovanja, ki jih je zavarovanec prejel zaradi dela na drugem delovnem mestu, nadomestila plače za čas poklicne rehabilitacije iz drugega odstavka 80. člena tega zakona in nadomestila plače iz invalidskega zavarovanja, ko je zavarovanec delal s krajšim delovnim časom od polnega, če je bil v času uživanja navedenih pravic obvezno zavarovan;
 - nadomestila plače za čas začasne zadržanosti z dela po predpisih o zdravstvenem zavarovanju in po predpisih o delovnih razmerjih oziroma po predpisih o urejanju trga dela, po predpisih o starševskem dopustu in nadomestila za čas poklicne rehabilitacije po prvem in tretjem odstavku 80. člena tega zakona.

(2) Zavarovancem iz tretje alineje prejšnjega odstavka se za čas prejemanja nadomestila za izračun pokojninske osnove upošteva plača oziroma osnova, od katere so bili plačani prispevki iz koledarskega leta pred začetkom prejemanja nadomestila.

(3) Kadar se v plačo za izračun pokojninske osnove všteva plača iz preteklega leta, se ta plača valorizira z istim valorizacijskim količnikom, kot bi se plača, ki je bila podlaga za izračun osnove za odmero nadomestila.

(4) Zavarovancu iz prvega odstavka tega člena, ki v koledarskem letu pred začetkom prejemanja nadomestila plače ni imel plače ali nadomestila plače iz invalidskega zavarovanja, se za izračun pokojninske osnove upošteva plača iz tekočega leta.

331.f člen **(minimalni kapital pokojninske družbe)**

(1) Zahtevani minimalni kapital pokojninske družbe je vedno najmanj enak kapitalskim zahtevam, ki se izračunajo glede na prevzete obveznosti, kot je določeno v tem členu.

(2) Kapitalske zahteve se izračunajo kot vsota naslednjih dveh rezultatov:

– prvi rezultat se izračuna na naslednji način:

4 % matematičnih rezervacij, oblikovanih na zadnji dan preteklega poslovnega leta, vključno z matematičnimi rezervacijami, oblikovanimi za obveznosti iz pogodb, ki jih krije pozavarovanje, se pomnožijo z deležem, določenim v tretjem odstavku tega člena;

– drugi rezultat se izračuna samo za obveznosti iz pogodb, pri katerih tvegani kapital ni negativen, in sicer na način, določen v četrtem odstavku tega člena.

(3) Matematične rezervacije se za izračun kapitalske zahteve za pokojninske družbe izračunajo tako, da se znesek matematičnih rezervacij, oblikovanih na zadnji dan preteklega poslovnega leta, vključno z matematičnimi rezervacijami, ki jih krije pozavarovanje, pomnoži z deležem, ki za zadnje poslovno leto ustreza razmerju med:

– skupnim zneskom matematičnih rezervacij na zadnji dan preteklega poslovnega leta, zmanjšanim za matematične rezervacije za obveznosti iz pogodb, ki jih krije pozavarovanje, in

– skupnim zneskom matematičnih rezervacij, oblikovanih na zadnji dan preteklega poslovnega leta, vključno z matematičnimi rezervacijami, oblikovanimi za obveznosti iz pogodb, ki jih krije pozavarovanje, vendar ne z manj kot 0,85.

(4) Tvegani kapital je razlika med zavarovalno vsoto za primer smrti in oblikovano matematično rezervacijo. Izračuna se samo za obveznosti iz pogodb, pri katerih tvegani kapital ni negativen, in sicer na naslednji način:

1. znesek tveganega kapitala na zadnji dan preteklega leta, vključno s tveganim kapitalom za obveznosti iz pogodb, ki jih krije pozavarovanje, se pomnoži z 0,003;

2. zmnožek iz prejšnje točke se pomnoži z deležem, ki za zadnje poslovno leto ustreza razmerju med:

– skupnim zneskom tveganega kapitala na zadnji dan preteklega poslovnega leta, zmanjšanim za znesek tveganega kapitala za obveznosti iz pogodb, ki jih krije pozavarovanje, in

– skupnim zneskom tveganega kapitala na zadnji dan preteklega leta, vključno s tveganim kapitalom za obveznosti iz pogodb, ki jih krije pozavarovanje, vendar ne z manj kot 0,5.

3. ne glede na 1. točko tega odstavka se pri izračunu kapitalskih zahtev za obveznosti iz pogodb za primer smrti znesek tveganega kapitala pomnoži z 0,001, če je zavarovanje sklenjeno za največ tri leta, oziroma z 0,0015, če je zavarovanje sklenjeno za več kot tri leta in največ pet let.

(5) Poleg kapitalskih zahtev iz drugega odstavka tega člena se kapitalске zahteve za obveznosti iz pogodb življenjskih zavarovanj z naložbenim tveganjem iz zakona, ki ureja zavarovalništvo, ki so vezane na enote KNPVP skladov, in za posle upravljanja pokojninskih skladov, kot to določa zakon, ki ureja zavarovalništvo, in sicer v poglavju dejavnost zavarovalnice, izračunajo na naslednji način:

– 4 % zavarovalno-tehničnih rezervacij v višini, določeni v skladu s prvim rezultatom iz drugega odstavka tega člena, če pokojninska družba prevzema naložbeno tveganje;

– 1 % zavarovalno-tehničnih rezervacij v višini, določeni v skladu s prvim rezultatom iz drugega odstavka tega člena, če pokojninska družba ne prevzema naložbenega tveganja, vendar so stroški upravljanja določeni in nespremenljivi za obdobje daljše od petih let;

– 25 % neto administrativnih stroškov preteklega poslovnega leta, ki se nanašajo na izvajanje teh pogodb, če pokojninska družba ne prevzema naložbenega tveganja in stroški upravljanja niso določeni in nespremenljivi;

– 0,3 % tveganega kapitala v višini, določeni v skladu z drugim rezultatom iz drugega odstavka tega člena, če pokojninska družba krije nevarnost smrti.

(6) Poleg kapitalskih zahtev iz drugega in petega odstavka tega člena se za dodatna zavarovanja, kot jih določa zakon, ki ureja zavarovalništvo, in sicer pri zavarovalni vrsti življenjska zavarovanja, v izračunu minimalnega kapitala upoštevata premijski in škodni količnik v skladu s 331.g členom tega zakona.

(7) Ne glede na prvi odstavek tega člena zahtevani minimalni kapital pokojninske družbe ne sme biti nikoli nižji od zneska, določenega za absolutni prag zahtevanega minimalnega kapitala zavarovalnice v zakonu, ki ureja zavarovalništvo.

332. člen

(zavarovalno-tehnične rezervacije)

(1) Pokojninska družba v zvezi z vsemi posli dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki jih opravlja, oblikuje ustrezne zavarovalno-tehnične rezervacije, namenjene kritju prihodnjih obveznosti in morebitnih izgub zaradi tveganj, ki izhajajo iz poslov dodatnih pokojninskih zavarovanj, ki jih opravlja.

(2) Pokojninska družba oblikuje škodne, matematične in druge zavarovalno-tehnične rezervacije.

332.a člen

(škodne rezervacije)

(1) Škodne rezervacije se oblikujejo v višini ocenjenih obveznosti, ki jih je pokojninska družba dolžna izplačati na podlagi pogodb, pri katerih je zavarovalni primer nastopil do konca obračunskega obdobja, ne glede na to, ali je zavarovalni primer že prijavljen, vključno z vsemi stroški, ki na podlagi teh pogodb bremenijo pokojninsko družbo.

(2) Škodne rezervacije poleg ocenjenih obveznosti za prijavljene nastale, a še nerešene škode vključujejo tudi ocenjene obveznosti za že nastale, a še neprijavljene škode.

332.b člen

(matematične rezervacije)

(1) Matematične rezervacije se oblikujejo v višini sedanje vrednosti ocenjenih prihodnjih obveznosti pokojninske družbe na podlagi sklenjenih dodatnih pokojninskih zavarovanj, zmanjšanih za sedanjo ocenjeno vrednost prihodnjih premij, ki bodo vplačane na podlagi teh zavarovanj.

(2) Matematične rezervacije se izračunavajo z uporabo ustreznega aktuarskega vrednotenja, ki upošteva vse prihodnje obveznosti pokojninske družbe, na podlagi posamezne zavarovalne pogodbe, vključno z:

- zajamčenimi izplačili, do katerih je upravičen zavarovalec, zavarovanec ali drug upravičenec;
- vsemi upravičenji, med katerimi lahko zavarovalec, zavarovanec ali drug upravičenec izbira na podlagi zavarovalne pogodbe;
- stroški, vključno s provizijami.

(3) Pri izbiri metode aktuarskega vrednotenja pokojninska družba ustrezno upošteva metode vrednotenja premoženja kritnega sklada, ki jih uporablja.

(4) Pokojninska družba izračunava matematične rezervacije posamično za vsako zavarovalno pogodbo. Uporaba ustreznih približkov oziroma posplošitev je dovoljena samo, kadar je verjetno, da bo njihova uporaba privedla do približno enakega rezultata kot posamični izračun.

(5) Ne glede na prvi odstavek tega člena lahko pokojninska družba uporabi retrospektivno računsko metodo za izračun obveznosti, kadar zaradi narave zavarovalne pogodbe prospektivne računske metode ni mogoče uporabiti ali kadar je mogoče dokazati, da vrednost izračunane obveznosti ni manjša od obveznosti, izračunane z uporabo prospektivne računske metode.

(6) Matematične rezervacije, oblikovane v zvezi s pogodbo dodatnega pokojninskega zavarovanja, ne smejo biti manjše od odkupne vrednosti, kot jo določa ta zakon.

(7) Pokojninska družba v dodatku k letnemu poročilu opiše podlage in metode, ki jih uporablja pri izračunu matematičnih rezervacij.

332.c člen

(druge zavarovalno-tehnične rezervacije)

Druge zavarovalno-tehnične rezervacije oblikuje pokojninska družba glede na predvidene prihodnje obveznosti in tveganja, v zvezi s katerimi ne oblikuje posameznih rezervacij iz 332.a ali 332.b člena tega zakona.

332.č člen

(kritni sklad)

(1) Kritni sklad je premoženje, namenjeno kritju prihodnjih obveznosti in morebitnih izgub zaradi tveganj, ki izhajajo iz poslov dodatnih pokojninskih zavarovanj, ki jih opravlja pokojninska družba in v zvezi s katerimi je pokojninska družba dolžna oblikovati zavarovalno-tehnične rezervacije.

(2) Vrednost premoženja kritnega sklada pokojninske družbe je vedno najmanj enaka višini zavarovalno-tehničnih rezervacij.

(3) Na premoženje kritnega sklada je dovoljena izvršba samo za zavarovanje oziroma poplačilo terjatve zavarovalca, zavarovanca ali drugega upravičenca iz zavarovalne pogodbe, v zvezi s katero je bil oblikovan kritni sklad.

(4) Pokojninska družba premoženje kritnega sklada upravlja ločeno od drugega premoženja.

(5) Pokojninska družba oblikuje poseben kritni sklad za vsako od naslednjih vrst zavarovanj:

- za dodatno pokojninsko zavarovanje, pri katerem se odkupna vrednost izračunava na podlagi sorazmernega deleža zavarovanca v donosu kritnega sklada oziroma na podlagi pripisa dobička,

- za dodatno pokojninsko zavarovanje, pri katerem se odkupna vrednost izračunava glede na vrednost enot premoženja kritnega sklada, ki je razdeljeno na enote premoženja,

- za dodatno invalidsko in dodatno družinsko pokojnino,

- za izplačevanje pokojninskih rent.

(6) Kadar pokojninska družba oblikuje več kritnih skladov, se določbe tega zakona o kritnem skladu in poplačilu iz premoženja kritnega sklada uporabljajo ločeno za vsakega od kritnih skladov te družbe.

(7) Pokojninska družba ob koncu vsakega trimesečja za račun kritnega sklada pridobi dodatno premoženje, če je to potrebno zaradi uskladitve vrednosti premoženja kritnega sklada z višino zavarovalno-tehničnih rezervacij.

(8) Ne glede na drugi in sedmi odstavek tega člena je vrednost premoženja kritnega sklada iz prve in druge alineje petega odstavka tega člena, za katerega pokojninska družba zagotavlja zjamčeno donosnost, skupaj s premoženjem, ki ga za kritje rezervacij za nedoseganje zjamčene vrednosti sredstev omenjenega kritnega sklada pokojninska družba oblikuje v skladu s 313. členom tega zakona, najmanj enaka višini zavarovalno-tehničnih rezervacij.

332.f člen
(izračunavanje in ugotavljanje)

(1) Pokojninska družba za vsako trimesečje izračunava in ugotavlja:

1. višino kapitala,
2. kapitalske zahteve,
3. kapitalsko ustreznost,
4. višino zavarovalno-tehničnih rezervacij,
5. vrednost in vrste naložb, ki niso financirane iz zavarovalno-tehničnih rezervacij,
6. vrednost kritnega sklada,
7. vrste, razpršenost, usklajenost in lokalizacijo naložb kritnih skladov,
8. zavarovalno-statistične podatke.

(2) Kapitalske zahteve za posamezno trimesečje se izračunajo z uporabo 331.f člena tega zakona, pri čemer se pri drugem, tretjem in petem odstavku iz 331.f člena tega zakona upošteva stanje na zadnji dan trimesečja, pri izračunu kapitalskih zahtev za dodatna zavarovanja pa se upoštevajo podatki iz predhodnega poslovnega leta.

332.h člen
(vrste dovoljenih naložb pokojninskih družb)

(1) Premoženje kritnega sklada iz tretje in četrte alineje petega odstavka 332.č člena tega zakona, ki ga upravlja pokojninska družba, so lahko samo naslednje vrste naložb:

1. vrednosti papirji, katerih izdajatelj je Republika Slovenija, Banka Slovenije, država članica oziroma država članica OECD oziroma mednarodna finančna organizacija, oziroma za katere jamči ena od teh oseb,
2. obveznice oziroma drugi dolžniški vrednostni papirji, s katerimi se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev v Republiki Sloveniji, državi članici oziroma državi članici OECD,
3. obveznice oziroma drugi dolžniški vrednostni papirji, s katerimi se ne trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, če je njihov izdajatelj pravna oseba s sedežem v Republiki Sloveniji oziroma državi članici oziroma državi članici OECD,
4. delnice in drugi lastniški vrednostni papirji s spremenljivim donosom, s katerimi se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev v Republiki Sloveniji, državi članici oziroma državi članici OECD,
5. delnice in drugi lastniški vrednostni papirji s spremenljivim donosom, s katerimi se ne trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, če je njihov izdajatelj pravna oseba s sedežem v Republiki Sloveniji, državi članici oziroma državi članici OECD in če so izdani kot vrednostni papir,

6. investicijski kuponi vzajemnih skladov oziroma delnice investicijskih družb, ki svoje premoženje nalagajo izključno v vrednostne papirje in druge likvidne finančne naložbe,

7. terjatve iz naslova posojil, zavarovanih z zastavno pravico na nepremičnini, če je zastavna pravica vpisana v zemljiški oziroma drugi javni knjigi v Republiki Sloveniji oziroma državi članici, in če višina terjatve ni višja od 60 % vrednosti nepremičnine, ugotovljene na podlagi cenitve cenilca ustrezne stroke oziroma na drug primeren način, če je na nepremičnini že vpisana ena ali več zastavnih pravic, višina terjatve ne sme biti višja od 60 % vrednosti nepremičnine, zmanjšane za vrednost že vpisane zastavne(-ih) pravice (pravic),

8. terjatve iz naslova posojil bankam s sedežem v Republiki Sloveniji, državi članici oziroma državi članici OECD oziroma za izplačilo katerih, vključno z obrestmi, jamči banka s sedežem v Republiki Sloveniji, državi članici oziroma državi članici OECD,

9. terjatve iz naslova posojil, ki so zavarovane z zastavno pravico na vrednostnih papirjih iz 1., 2. oziroma 4. točke tega odstavka,

10. terjatve iz naslova drugih posojil, ki so ustrezno zavarovane,

11. predplačila na račun odkupne vrednosti zavarovanja na podlagi zavarovalnih polic in posojila, zavarovana z odkupno vrednostjo zavarovalne police,

12. nepremičnine in druge stvarne pravice na nepremičnini (na primer stavbna pravica), če:

- so vpisane v zemljiški knjigi oziroma drugi javni knjigi v Republiki Sloveniji oziroma državi članici,
- dajejo donos oziroma je v zvezi z njimi mogoče pričakovati donos in
- je bila nakupna cena določena na podlagi cenitve cenilca ustrezne stroke oziroma na drug primeren način,
- so prosta vseh bremen, razen stvarnih služnosti,

13. naložbe v depozite ali potrdila o vlogah pri banki s sedežem v Republiki Sloveniji, državi članici oziroma državi članici OECD,

14. gotovina v blagajni oziroma na vpoglednem denarnem računu,

15. terjatve iz naslova povračila davkov,

16. terjatve do garancijskih, solidarnostnih in škodnih skladov,

17. opredmetena osnovna sredstva, razen zemljišč in zgradb, ki se vrednotijo glede na amortizacijo po načelu preudarnosti, če:

- so v oziroma na nepremičnini ali so kako drugače povezane z nepremičnino, ki je dopustna naložba kritnega premoženja,
- dajejo donos in
- so prosta vseh bremen,

18. terjatve do pozavarovateljev skupaj s pozavarovateljevimi deleži zavarovalno-tehničnih rezervacij.

(2) Na vrednostnih papirjih, ki pomenijo dovoljene naložbe kritnega sklada, ne sme biti vpisana zastavna pravica.

(3) Agencija za zavarovalni nadzor lahko določi tudi druge vrste naložb, ki so glede na varnost, donosnost in tržnost primerne za kritni sklad iz tretje in četrte alineje petega odstavka 332.č člena tega zakona, ki ga upravlja pokojninska družba in za te naložbe določi tudi omejitve.

(4) Agencija za zavarovalni nadzor lahko iz posebej utemeljenih razlogov na zahtevo pokojninske družbe, ki upravlja kritni sklad iz tretje in četrte alineje petega odstavka 332.č člena tega zakona, dovoli, da premoženje kritnega sklada naloži v druge vrste naložb, kot naložbe, dovoljene na podlagi prvega odstavka tega člena in predpisa, izdanega na podlagi prejšnjega odstavka. Veljavnost dovoljenja je omejena za čas, ki ga ob upoštevanju razlogov, iz katerih je dovoljenje izdala, določi Agencija za zavarovalni nadzor. Pri tem Agencija za zavarovalni nadzor upošteva predvsem boniteto vrednostnega papirja oziroma njegovega izdajatelja.

(5) Za banke po tem členu se štejejo banke in druge institucije, ki imajo dovoljenje nadzornega organa Republike Slovenije oziroma druge države za opravljanje bančnih storitev.

(6) Pojmi organiziran trg, večstranski sistem trgovanja (v nadaljnjem besedilu: MTF) in organizirani sistem trgovanja (v nadaljnjem besedilu: OTF) imajo enak pomen kot v zakonu, ki ureja trg finančnih instrumentov.

Zakon o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 111/13 in 97/14):

39. člen
(prijave, ki jih vlaga DURS)

DURS vlaga prijavo podatkov o osnovi v preteklem koledarskem letu ter prijavo sprememb teh podatkov za samozaposlene, družbenike, kmete, verske uslužbence, osebe, zaposlene pri tujem delodajalcu, osebe, zaposlene pri delodajalcih fizičnih osebah, ki ne opravljajo dejavnosti, in osebe, ki so prostovoljno vključene v obvezno zavarovanje.

V. PRILOGA

- MSP test